

Bildande av Idebo naturreservat i Boxholms kommun

Länsstyrelsen Östergötlands beslut

Länsstyrelsen förklarar de områden som framgår av de heldragna svarta linjerna på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Syfte, skäl, föreskrifter och skötselplan för reservatet redovisas nedan. Beslutet fattas med stöd av 7 kap. § 4 miljöbalken.

Naturreservatets namn ska vara Idebo.

Beslutet riktar sig till allmänheten samt var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Syftet med reservatet

Syftet med naturreservatet Idebo är att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer knutna till äldre ljusgynnade lövträd, blandlövskogar, ädellövskog, bergbranter med blandskog samt lövängar och ekhagmarker. Syftet är även att bevara, återställa eller nyskapa värdefulla livsmiljöer i form av lundartade lövskogar, halvöppna och luckiga skogar och mosaikmiljöer med gamla lövträd samt naturskogsartade avsnitt. Syftet är att uppnå ett gynnsamt bevarandetillstånd för biologisk mångfald knuten till dessa miljöer. Ett övergripande syfte är även att tillgodose friluftslivets behov av områden för naturupplevelser.

Syftet ska nås genom att inväxande yngre gran avvecklas för att gynna lövträd och säkra att de höga naturvärdena knutna till gamla lövträd består. På så sätt bibehålls en hög lövandel liksom möjligheter för lövträd att föryngras i gläntor. Äldre hamlade träd och vidgreniga eller ljusgynnade naturvärdesträd samt efterföljare till dessa gynnas särskilt genom friställning vid behov. Hamling och veteranisering av träd kan bli aktuellt liksom viss hävd och småskalig markstörning. Återställande av hydrologi kan bli aktuell i dikningspåverkade delar. I och med detta säkras så långt som möjligt naturtyper och substrat för de hotade, sällsynta och hänsynskrävande arterna och därigenom möjligheten för deras fortlevnad. Friluftslivets möjlighet till besök ska underlättas genom att bland annat information om området tillhandahålls.

Skälen för beslutet enligt 7 kap. 5 § första stycket miljöbalken

Idebo med sina naturskogslika lövskogar, bergbranter med blandskog och igenväxande ängar med lövskog, halvöppna och luckiga mosaikmiljöer och gamla grova träd utgör en mycket viktig miljö för rödlistade arter och för måluppfyllelsen av miljömålen ”Levande skogar” och ”Ett rikt växt och djurliv”. Lövskogarna är, både i de naturskogsartade miljöerna och i lövängsresterna, generellt sett mycket artrika vad gäller den lägre floran och faunan. Många av områdets arter är särskilt beroende av gamla träd, död ved och lövskogskontinuitet. Området har tidigare utgjort ett viktigt område för vittryggig hackspett och är ett viktigt område för exempelvis mindre hackspett och bivråk och andra hålhäckare som gynnas av mängden lövved, de bärande träden och skogen med rikt insektsliv. Området är även viktigt för vedinsekter och landsnäckor. Död lövved och kontinuitet av ädellövträd och hassel är prioriterade bevarandevärden för den biologiska mångfalden i området. Det sjönära läget spelar sannolikt en viktig roll för lövskogen och många av dess invånare.

Aspenäset som helhet utgör en mycket viktig och starkt skyddsvärd naturmiljö för bevarandet av biologisk mångfald i Sverige. Området ligger i värdestrakt för ädellöv-, triviallöv- och barrblandskog och ingår i ett kluster av värdefulla skogsområden. Det innebär goda chanser för överlevnad och nyetablering eller återetablering av lövnaturskogskrävande arter. Området är även värdefullt för friluftslivet i och med dess upplevelsevärden. Troligtvis hör området i sin helhet till de värdefullaste lövskogarna i länet.

Föreskrifter

Förutom de föreskrifter som anges nedan gäller också annan lagstiftning i reservatet.

A. Inom reservatet gäller följande inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden. Inom reservatet är det inte tillåtet att:

1. bedriva täkt, gräva, schakta, spränga, borra, utfylla, plöja eller utföra annan mekanisk markbearbetning;
2. uppföra byggnad, eller annan anläggning, såsom exempelvis mast, torn, väg eller ledning i luft, mark eller vatten;
3. framföra motordrivet fordon annat än på vägar och basvägar som framgår av beslutskartan, bilaga 1. Undantag gäller för fyrhjuling eller annat liknande mindre fordon vid uttransport av fällt vilt;
4. anordna upplag annat än på platser för virkesupplag som framgår av beslutskartan, bilaga 1;

5. tillföra växtnäringsämnen eller jordförbättringsmedel, använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra mineralämnen;
6. avverka, gallra, röja, så, plantera, markbereda eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller på annat sätt skada eller ta bort levande eller döda träd och buskar;
7. gräva upp växter;
8. ändra floran eller faunans sammansättning genom att införa nya arter för området.

A-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken.

B. För att tillgodose syftet med reservatet förpliktar Länsstyrelsen ägare och innehavare av särskild rätt att tåla att följande åtgärder genomförs inom reservatet:

1. utmärkning av, och information om, reservatet;
2. iordningställande, markering och underhåll av friluftsanläggningar som parkeringsplats, informationsskyltar och vandringsled samt eventuellt grillplats, bänkbord och vindskydd;
3. naturvårdande skötsel i form av friställning av vidgreniga eller ljusgynnade naturvärdesträd och efterträdare, hamling, veteranisering, avveckling av planterad gran och inväxande yngre barrträd, utveckling av brynmiljöer och åtgärder för att gynna lövföryngring;
4. hävd genom bete och /eller slåtter samt tillhörande skötsel till hävdade marker;
5. småskaliga riktade åtgärder för hotade arter kan bli aktuella i delar av området, såsom småskalig markstörning, iordningsställande av sandbäddar för pollinerare eller uppsättning av fågel- och mulmholkar;
6. återställning av dikningspåverkad hydrologi;
7. bekämpning av invasiva eller för området främmande arter;
8. om stora skador orsakade av skadeinsekter uppkommer på skogen till följd av stormfällningar, torka, svampangrepp eller motsvarande ska lämpliga åtgärder kunna vidtas som begränsar en oönskad spridning till angränsande skog utanför reservatsgränsen. Åtgärderna avvägs mot

reservatets syfte och naturvärden och föregås av samråd med Länsstyrelsen;

9. åtgärder för att skydda kultur- och fornlämningar från skada som att ta ner träd som växer i eller hota falla över lämningarna;
10. undersökningar eller uppföljning av växt- och djurliv samt av mark- och vattenförhållanden och uppföljning av förvaltningsåtgärder;

B-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken.

C. Länsstyrelsen beslutar att utöver vad som annars gäller ska följande föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom reservatet gälla. Inom reservatet är det inte tillåtet att:

1. ta ved, bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar;
2. gräva upp kärlväxter, plocka mossor, lavar eller svampar med undantag av matsvamp;
3. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att borra, gräva, rista, hacka eller måla;

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

4. anordna tävlingar för mer än 100 personer eller bedriva lägerverksamhet för mer än 100 personer;
5. utföra undersökning eller enstaka studie som kan leda till skada eller annan negativ påverkan på växt- eller djurlivet;
6. varaktigt sätta upp tavla, skylt, affisch eller därmed jämförlig anordning.

C-föreskrifterna har beslutats med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Undantag från föreskrifterna

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de åtgärder som krävs för reservatets vård, skötsel och uppföljning och som framgår av föreskrifter under B. Föreskrifterna under C ska inte utgöra hinder för att samla enstaka individer ryggradslösa djur eller enstaka exemplar av kryptogamer för artbestämning.

Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för uttransport av fällt vilt med stöd av terrängkörningsförordningen (1978:594). Fordon och färdväg ska väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador.

Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för att träd och grenar som faller ut från naturreservatet kapas och läggas inom naturreservatet. Träd som riskerar att falla från naturreservatet på objekt så som ledning, byggnad, tomt, kulturlämning, anläggning eller anordning, får efter avstämning med Länsstyrelsens reservatsförvaltare fällas och placeras inom naturreservatet. Vid akuta situationer kan avstämning ske i efterhand.

Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för grävning i vägområdet.

Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för åtgärder som kan krävas för avstädnings av ianspråktagen mark i anslutning till tomtmark.

Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för skötsel av befintliga anläggningar i nuvarande omfattning och enligt servitut och avtal så som:

- normalt underhåll av vägar enligt beslutskartan. Med normalt underhåll avses sådana åtgärder som syftar till att upprätthålla anläggningarna i dagens utformning, utbredning och funktion enligt bilaga 2. Detta motsvarar följande klassning enligt Biometrias klassning av skogsbilvägar som framgår i bilaga 3.
Framkomlighetsklass: 1 (God framkomlighet för lastbil med släp)
Funktionell vägklass: 8
Tillgänglighetsklass: B (Lastbilstrafik hela året utom vid tjällossning.
Personbilstrafik hela året)
- Drift, underhåll och reparation av starkströmsledning (servitut 0513–92/8.1) som går genom naturreservatet, inom ramen för gällande nätkoncession, ledningsrättservitut eller nyttjanderätt. Vid alla tillfällen utom under akut pågående driftstörning sker avstämning med Länsstyrelsens reservatsförvaltare för att gemensamt finna bästa framkomliga väg.
- Inom naturreservatet i anslutning till stranden vid Idebo finns tre båtplatser med bryggor och vid Sågen en äldre sjöbod. Två av båtplatserna har servitut; 05-MAL-357.1 och 05-MAL-252. Den tredje båtplatsen är ångbåtsbryggan där det även finns en iläggningsplats för båtar. Om ovanstående anläggningar är lagligt uppförda ska de kunna underhållas och nyttjas. Bryggor och byggnader uppförda efter år 1975 kräver dispens från strandskyddsbestämmelser.

Upplysning om andra gällande bestämmelser

Länsstyrelsen vill påminna om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än naturreservatsföreskrifterna gäller för området, bland annat kulturmiljölagen (1988:950), terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng, fiskelagen (1993:787) och Havs- och vattenmyndighetens författningssamling och Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:37) om fiske i sötvattensområdena. Stora delar av området utgör strandskyddsområde och strandskyddsbestämmelser gäller enligt 7 kap. miljöbalken. Bryggor och byggnader uppförda efter 1975 kräver dispens från strandskyddsbestämmelser. Vattenuttag utgör en vattenverksamhet enligt 11 kap. 2 § MB och kan kräva tillstånd. Enligt fridlysningsbestämmelserna är alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa svamp-, växt och djurarter är fridlysta enligt 8 kap miljöbalken och artskyddsförordningen. Enligt 7 kap 1 § miljöbalken ska var och en som utnyttjar allemansrätten eller annars vistas i naturen visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med den. Samråd enligt 12 kap. 6 § MB kan komma att krävas för verksamheter som inte är begränsade i föreskrifterna.

Skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen, bilaga 6.

Förvaltare för naturreservatet ska vara Länsstyrelsen Östergötland.

Lämplig användning av markområde

Enligt 1 kap. 1 § miljöbalken ska värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras.

Länsstyrelsen har, i enlighet med 3 kap. miljöbalken, prövat och funnit att bildandet av Idebo naturreservat är förenligt med en, från allmän synpunkt, lämplig användning av markområdet och att beslutet, i enlighet med 7 kap. 8 § miljöbalken, inte strider mot en detaljplan eller områdesbestämmelser.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att bildandet av Idebo naturreservat inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning av påverkan av beslutet på allemansrätten

Länsstyrelsen ska enligt förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, i den omfattning det behövs göra en konsekvensutredning av hur

allmansrätten påverkas genom beslutet om naturreservat. Länsstyrelsen gör bedömningen att allmansrätten inte väsentligt påverkas av beslutet.

Agenda 2030, miljökvalitetsmål och ekosystemtjänster

Bildandet av Idebo naturreservat är en del av uppfyllandet av miljökvalitetsmålen Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv om vilket Sveriges riksdag och regering beslutat. Det är också en del av uppfyllandet av FN:s konvention om biologisk mångfald och de globala hållbarhetsmålen, Agenda 2030 och då särskilt mål nummer 15, Ekosystem och biologisk mångfald.

Länsstyrelsen bedömer att Idebo naturreservat bidrar med flera olika ekosystemtjänster tack vare bevarande av biologisk mångfald och varierande miljöer som är basen för många andra ekosystemtjänster. Skogsmiljöerna fungerar som livsmiljö men även som en form av klimatanläggning och reningsverk. De olika livsmiljöerna fyller funktioner som lek- bo-, skydds- och rastplatser. Bevarandet av en variation av livsmiljöer och en hög biologisk mångfald bidrar till ett landskap som är generellt bättre rustat för klimatförändringar.

Ärendets handläggning

Dokumentation

De mycket höga naturvärdena vid Idebo dokumenterades redan år 1994 i samband med en lövskogsinventering av tidigare vittryggsskogar vid Sommen och Åtvidaberg. Naturvärdena dokumenterades senare även i samband med Länsstyrelsens inventering på fastigheten år 2006. Området har även uppmärksamats bland annat vid kommunal naturvårdsplanering (Naturvårdsprogram: Idebo lövskog nr 05601015, Lövskog vid Koklämman, västra delområdet nr 05601003) samt i "Natur- & kulturmiljöer i Östergötland" 1983. Markägaren har avsatt huvuddelen av dessa skogsområden som NS- eller NO-område (naturvård skötsel/orört).

Reservatsbildning

Området har avgränsats i samråd med berörd markägare. Under år 2021 har markägaren som naturvårdande skötsel frihuggit vidkroniga träd och en del äldre hamlade träd i Idebo. Området värderades sedan år 2023. Den 15 juni och den 29 november 2023 slöts avtal om intrångsersättning med markägaren för det intrång som reservatsföreskrifterna kommer att innebära.

Inkomna remissvar

Länsstyrelsen har remitterat förslag till beslut till markägare, övriga berörda sakägare, Forsvarsmakten, Sveriges geologiska undersökning, Skogsstyrelsen, Boxholms kommun, Naturskyddsföreningen Östergötland,

Naturskyddsföreningen Mjölby/Boxholm samt Östergötlands Ornitologiska förening.

Länsstyrelsen har fått svar från Försvarmakten, Sveriges geologiska undersökning, Skogsstyrelsen, Boxholms kommun, Vattenfall Eldistribution AB samt Ann-Marie Bergius och Leif Jansson.

Försvarmakten har inget att erinra.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) avstår från att yttra sig men hänvisar till en bilaga där det framgår att Sveriges geologiska undersökning (SGU) har i uppdrag från regeringen sedan 2024 att kartlägga malmpotentiella områden i landet. I regeringsuppdraget ingår undersökning och kartläggning av malmpotentiella områden samt inventering av mineralfyndigheter (inkl. äldre gruvhål). För att underlätta detta uppdrag skulle SGU vilja att det tydligt framgår av reservatsföreskrifterna att denna typ av verksamhet, när den utförs av statlig myndighet, ska tillåtas. SGU anser inte att det är uppenbart att ett sådant undantag finns. Detta undantag skulle SGU vilja få in i föreskrifterna för det föreslagna naturreservatet. SGU:s kartläggning innebär i regel kartering av berggrund (viss provtagning och stenknackning), geokemisk provtagning (cirka 2 prover per kvadratkilometer) och/eller geofysiska mark- eller flygmätningar. Dessa metoder ger obefintlig eller försumbar skada på mark och omgivning.

Länsstyrelsens avvägning: Med avseende på SGU:s yttrande gör Länsstyrelsen följande bedömning. Den rättsliga betydelsen av ett beslut om ett naturreservat är i första hand att det inskränker markägare och andra sakägares förfoganderätt över området till förmån för de allmänna intressen som ligger bakom reservatsbildningen. Avvägningen mot andra allmänna intressen är redan avgjord i och med reservatsbeslutet. Syftet med ett naturreservat är att ge ett definitivt skydd av området. Föreskrifterna ska återspegla syftet och det allmänna intresset att bevara området på sikt.

Föreskrifträtten följer av 7 kap 5 §, 7 kap 6 § och 7 kap 30 § miljöbalken. Dessa bestämmelser ger stöd för vilka föreskrifter som är möjliga att meddela.

Föreskrifterna får inte innebära länge gående inskränkningar än vad som behövs men ska beslutas för att de behövs för att uppnå syftet. De föreskrifter som meddelas måste rymmas inom bemyndigandet i 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken. Att besluta om ett generellt undantag från föreskrifterna rymms inte inom myndigheternas föreskrifträtt i dessa bestämmelser. Förslaget i den ställda frågan innebär ett generellt undantag för en verksamhet som inte rymms inom syftet för reservatsbildning. Föreskrifter om att tillåta en verksamhet som kan strida mot syftet med ett reservat kan inte meddelas. Bemyndigandet som bestämmelserna grundar sig på medger inte det.

I stället måste frågor om undantag eller tillstånd att bedriva en verksamhet meddelas i varje enskilt fall efter ansökan av verksamhetsutövaren. Det krävs då att verksamhetsutövaren, oavsett om det är en statlig myndighet, kan visa att det finns särskilda skäl för att bedriva

verksamheten och att det inte strider mot syftet med naturreservatet. Om undersökningsarbeten kommer i konflikt med reservatsföreskrifterna kan de inte tillåtas.

Skogsstyrelsen ställer sig positiv till att naturvärdena i området skyddas långsiktigt och tillstyrker att naturreservatet, med tillhörande skötselplan, bildas enligt presenterat förslag.

Skötselplanen ser ut att vara väl anpassad till reservatets olika biotoptyper och de föreslagna skötselåtgärderna bedöms främja syftet med reservatet och bevarandemålen för skötselområdena. Reservatet bedöms inte försvåra pågående skogsbruk på intilliggande skogsmark, då befintliga vägar tillåts nyttjas och underhållas enligt undantag för väghållning i bilaga.

Miljönämnden i Boxholms kommun uppger att de tillstyrker Länsstyrelsen Östergötlands förslag till beslut och skötselplan för Idebo naturreservat i Boxholms kommun. Miljökontoret bedömer åtgärder vara rimliga och har inget ytterligare att tillägga.

Vattenfall Eldistribution uppger i sitt yttrande att de inte har några elanläggningar inom området. Vattenfall Eldistribution har inget att erinra.

Ann-Marie Bergius och Leif Jansson, ägare till fastigheten Sågen i Idebo, uppger sammanfattningsvis följande i sitt yttrande.

I syfte att upprätthålla ljusöppen miljö i enlighet med att nå bevarandemål och gynnsamt tillstånd i vegetationen som skötselplanen anger, så föreslår/önskar de som ägare till Fastigheten Skogen att röjning av klen sly bör utföras enligt medskickad skiss. Förslaget innefattar inte röjning av träd. Ovan nämnt i enlighet med skötselområdena 4 (lilla udden, cirka 100 kvm) samt 1a (gällande mindre landremsa framför huskroppen från vägen och ner till vattenbrynet, cirka 80 kvm). Berörd markareal tillhör/ägs av Boxholms Skogar. Under senaste 40 åren har de i 3 generationer haft kontakt med Skogvaktare på Boxholms Skogar, samtycke har funnits till att röja och ta bort sly på detta område i samma anda som nuvarande reservatsförslag som föreligger. I tider som flytt var det praxis med handslag som överenskommelse, därav att skrevet dokument ej finns att tillgå i dags dato. Precis som under åren fram till nu så kan de som ägare åta sig att underhålla dessa mindre landarealer. Medskickad karta klargör position av ovan nämnda områden; udden samt den mindre landremsan.

Länsstyrelsens avvägning: Länsstyrelsen konstaterar att den skötsel som Ann-Marie Bergius och Leif Jansson önskar utföra i huvudsak ryms inom skötselplanen för de berörda områdena och att denna skötsel därmed kan utföras av reservatsförvaltaren. Länsstyrelsen rekommenderar att Ann-Marie Bergius och Leif Jansson inleder en dialog med reservatsförvaltaren på Länsstyrelsen för att diskutera hur skötselåtgärderna kan utföras.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 5. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avdelning C, vilka gäller omedelbart.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av tjänsteförrättande länsrådet Jenny Knuthammar med naturvårdshandläggarna Jens Johannesson och Linnea Holmstrand som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschefen Marina Verbova, samhällsplaneraren Stanislav Ilic, länsjuristen Anna Isaksson, lantbrukskonsulenten Matilda Hansen och antikvarien Malin Svarvar medverkat.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

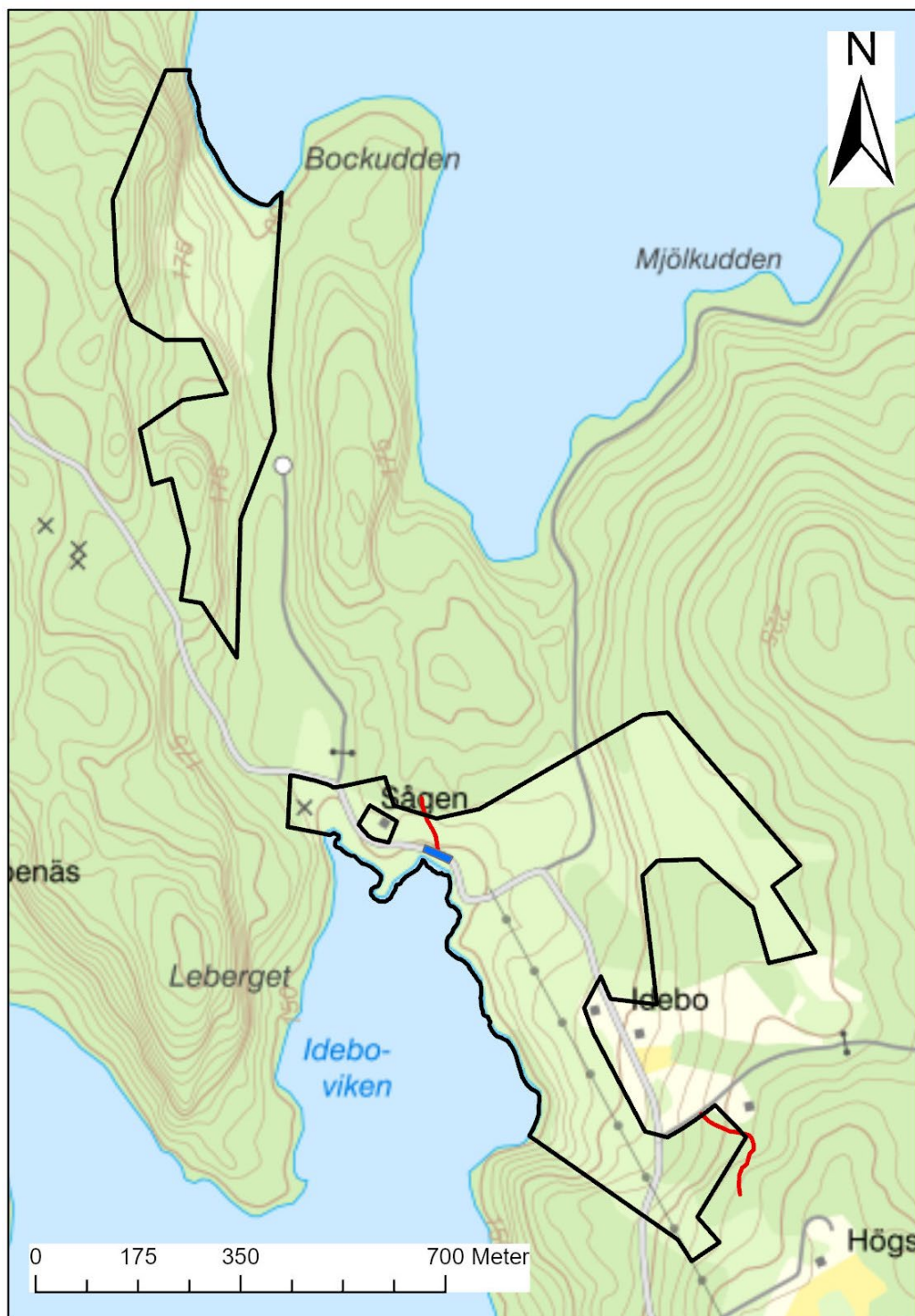
Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Undantag för väghållning
3. Biometria, klassning av skogsbilvägar 2021
4. Sändlista
5. Hur man överklagar
6. Skötselplan

Bilaga 1. Beslutskarta

Karta tillhörande beslut om Idebo naturreservat. Objektsnummer (NVR-id) 2062041, dnr 511-20461-23. Reservatsgränsen går 5 meter ut i Sommens vatten. Basvägar som finns i föreskrift A3 är markerad med röd linje. Plats för virkesupplag som finns i föreskrift A4 är markerade med blå färg.

© Bakgrundskartor Lantmäteriet.

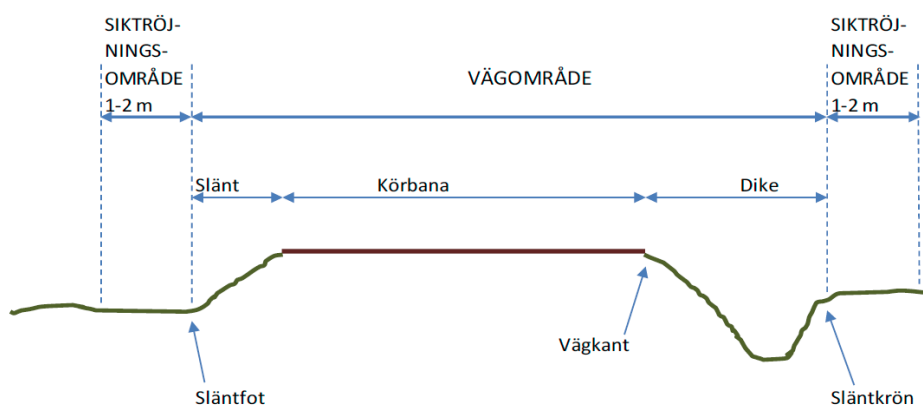
Undantag för väghållning

Väghållning

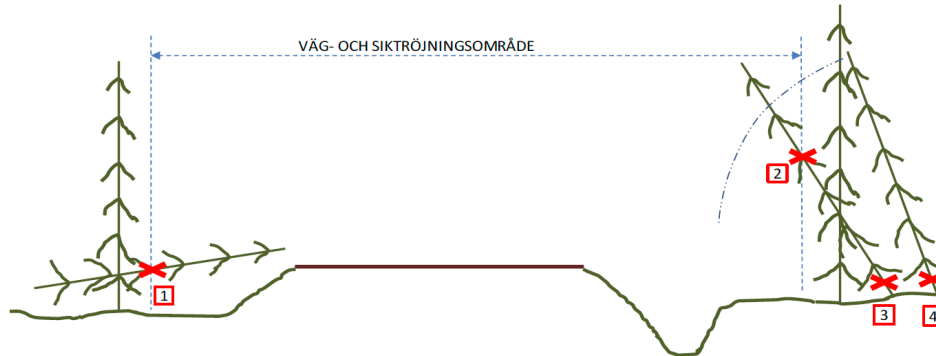
Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att inom vägområdet vidta alla för vägens bestånd och brukande nödvändiga åtgärder så som till exempel hyvling, grusning, dammbindning, trädfällning, sly- och buskröjning, trumbyten, snöröjning och halkbekämpning.

Siktröjningsområde

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren vidare rätt att fälla träd och röja sly och buskar inom siktröjningsområdet, intill en bredd av en meter där vägen är i huvudsak rak och intill en bredd om två meter i innerkurvor. Om naturvärdesträd som exempelvis grova gamla tallar berörs av åtgärden ska reservatsförvaltaren först kontaktas. Vid akuta åtgärder kan kontakt ske efter åtgärd. Definitioner av vägområde, siktröjningsområde och väganläggningens olika delar framgår av nedanstående principskiss.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att fälla och/eller kapa farliga kantträd m.m., i enligt med nedanstående principskiss.

Nedfallna träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas i gränsen för siktröjningsområdet (1).

Lutande träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas vid gräns för siktröjningsområdet (2) alternativt vid rot (3).

Lutande träd utanför siktröjningsområdet som riskerar att inkräkta i eller falla in i siktröjningsområdet och/eller vägområdet får kapas vid rot (4).

För samtliga fall gäller att fällda och/eller kapade träd, delar av träd med mera ska kvarlämnas i terrängen, dock alltid utanför gräns till siktröjningsområdet. Vid utförande av dessa åtgärder, liksom vid åtgärder för vägens bestånd och brukande i övrigt, ska väghållaren söka minimera åverkan i terrängen, det vill säga i möjligaste mån minimera skada på de naturvärden som naturreservatet syftar till att skydda.

Inför större arbeten, till exempel efter omfattande stormfällning, ska Länsstyrelsens naturreservatsförvaltare underrättas i förväg om de planerade arbetena.

Arbete i vattenområde

Inför arbete i vattenområde som exempelvis byte av vägtrumma/vägbro eller grävning i vattendrag ska Länsstyrelsens Enhet för vatten kontaktas då anmälan om vattenverksamhet kan krävas. Även naturreservatets förvaltare ska informeras.

Klassning av skogsbilvägar

BIOMETRIA

Innehåll

1. Inledning	3
2. Allmänt	4
3. Funktionell vägklass	4
3.1 Huvudväg – funktionell vägklass 7	4
3.2 Normalväg – funktionell vägklass 8.....	4
3.3 Nollväg – funktionell vägklass 9.....	4
4. Framkomlighet	5
4.1 Framkomlighetsklasser.....	5
4.2 Generella regler för framkomlighet	5
4.3 Vägbredd och Kurvor	6
4.4 Svängmöjlighet	13
4.5 Vändmöjlighet.....	16
5. Tillgänglighet	20
5.1 Tillgänglighetsklasser	20
6. Övriga företeelser	22
6.1 Övriga företeelser i NVDB	22
6.2 Övriga företeelser beslutade av branschen.....	23
7. Ajourhållning av skogsbilvägnätets status i NVDB.....	24
7.1 Anmäla vägstandard	24

1. Inledning

Denna publikation är en handledning för inventering och klassning av skogsbilvägar. Klassindelning och krav på olika vägklasser är framtagna gemensamt för skogsbruket genom SVDB-rådet. SVDB-rådet är ett forum där representanter från skogsföretagen, Trafikverket, Lantmäteriet, SkogForsk och Biometria hanterar frågor rörande ajourhållning av vägdata för skogsbilvägar.

Innehållet har anpassats för att de olika vägföretagerna även ska motsvara den NationellaVägDataBasens (NVDB) standard. NVDB är en databas som innehåller data om Sveriges alla vägar och vilken följer en gemensam svensk standard. Trafikverket är huvudman för NVDB och skogsnäringen levererar vägdata från skogsbilvägnätet till NVDB. Biometria har skogsnäringens uppdrag att leverera vägdata till NVDB för skogsbilvägnätet.

2. Allmänt

Vägar som skall användas för transport av virke, så kallade skogsbilvägar, beskrivs med olika företeelser såsom funktionell vägklass, framkomlighet, tillgänglighet (bärighet), vändmöjlighet och svängmöjlighet, vägbredd, slitlager samt eventuell förekomst av broar och väghinder/bommar. När skylt finns som anger vägens eller brons bruttoviktsbegränsning eller axel-boggitryck så rapporteras dessa uppgifter till NVDB.

Informationen är viktig för att möjliggöra effektiv planering och genomförande av virkestransporter.

3. Funktionell vägklass

I NVDB bedöms vägarna med företeelsen Funktionell vägklass efter deras betydelse för transporter. Företeelsen är viktig för att göra rätt vägval för virkestransporter. Det finns tre alternativ för skogsbilvägar:

3.1 Huvudväg – funktionell vägklass 7

I skogsbilvägnätet tillhör de skogliga huvudvägarna denna klass. Dessa vägar har en avsevärd betydelse för skogsbrukets samlade vidaretransporter. Huvudvägarna kan också ses som ett komplement till det statliga vägnätet. En väg kan anses som huvudväg om den avsevärt underlättar transporter i förhållande till det statliga vägnätet (genvägar) eller utgör stammen i ett större vägsystem av skogsbilvägar. Ett kriterium på en huvudväg är att den har årligt återkommande underhåll.

3.2 Normalväg – funktionell vägklass 8

I skogsbilvägnätet tillhör de skogliga normalvägarna denna klass. Dessa vägar har i allmänhet flera s.k. nollvägar anslutna. Normalvägarna har vanligen löpande underhåll.

3.3 Nollväg – funktionell vägklass 9

Dessa vägar är placerade i de yttre förgreningarna av ett vägsystem eller som isolerade korta länkar i anslutning till övriga vägar. Dessa vägar har vanligen inget löpande underhåll.

4. Framkomlighet

Med framkomlighet för vissa fordonskombinationer menas i skogliga termer linjeföringen, hur vägen är dragen i terrängen, kurvornas radie, vägbredd och breddökning i kurvorna. Framkomlighetsklasserna (0 - 4) nedan innebär att aktuella vägtekniska förutsättningar ger tillfredsställande framkomlighet för olika fordonskombinationer.

4.1 Framkomlighetsklasser

- 0 - God framkomlighet för trailerekipage
- 1 - God framkomlighet för lastbil med släp (24 m ekipage)
- 2 - Begränsad framkomlighet för lastbil med släp (Anpassat ekipage för ökad spårföljning, exempelvis axelavstånd <20 m, lyftbara axlar)
- 3 - Endast framkomlig med lastbil
- 4 - Ej framkomlig för lastbil

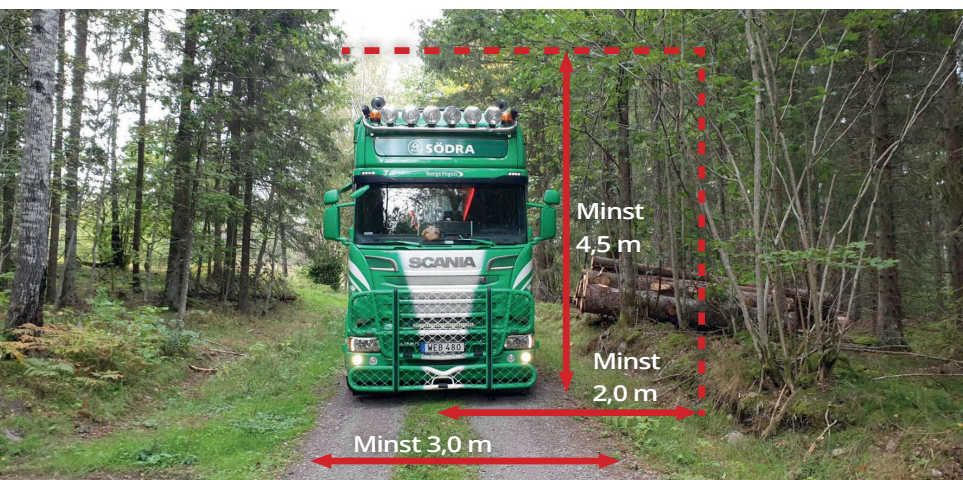
4.2 Generella regler för framkomlighet

För att undvika skador på fordon och utrustning får kraftiga grenar och dylikt som kan skada lastbilen inte inkräkta på utrymmet upp till 4,5 m över vägbanan. Smalare grenar i begränsad omfattning är acceptabelt. Vid starkströmsledningarna gäller även säkerhetsavstånd. Högre hinder (höjd över vägbana >2 m) som tex kan skada backspeglar såsom växande träd, grova grenverk eller stolpar får på raksträcka inte finnas närmare vägens mitt än 2 m. Vid undantagsfall kan fasta hinder förekomma ner till 1,8 m från vägens mitt under förutsättning att det är rakt hela fordonskombinationens längd innan och efter passagen. Till exempel vid passage av byggnad och skyddad allé eller kulturlämning.

Vägbanan skall vara jämn, aggressiva stenar och dylikt som kan skada bildäck eller hindra snöplogning får inte förekomma. Undantagsvis får mindre runda stenar och/eller släta berghällar förekomma.

Bedömning av framkomlighet görs utan att ta hänsyn till lutning och backar. Även andra övriga företeelser (se 6 Övriga företeelser) påverkar hur ett fordon kan bruka vägen.

Uppfyller inte vägen de generella reglerna för framkomlighet anges klass 4.

4.3 Vägbredd och Kurvor

Vägbredd

Körbanans bredd mäts mellan kanterna på den yta som är körbar med lastbil. Körbanans bredd bör vara minst 3,5 meter för framkomlighetsklass 0 och 1 och 3,0 m för framkomlighetsklass 2. I undantagsfall där vägen är rak, ligger nära markplanet, har god bärighet och inte lutar i sidled får körbanebreddens på enstaka ställen gå ner till 2,8 m oavsett framkomlighetsklass. Körbanebredd ner till 2,6 m kan godkännas för enbart lastbil om framkomligheten i övrigt är mycket god.

För belagda vägar avses avståndet mellan beläggningskanterna och kantstöden. För grusvägar avses bärig bredd, d.v.s. den del av vägen som uppfyller den angivna bärigheten. Vägbredd anges i meter med en decimal. För skogsbilvägar bedöms den genomsnittliga vägbredden för länken eller hela vägen.

Kurvor

I kurvor skall körbanan vara breddökad. Breddökningen ska finnas genom hela kurvan och skall utspetsas 10 m åt vardera håll. Minsta tillåtna körbanebredd vid olika kurvradier framgår av tabellerna under "Så mäter man en kurva".

I kurvans ytterkant ska det vara fritt från hinder utanför minsta körbanebredd enligt tabell, hinder måste vara högre än 20 cm över vägbanan för att beaktas som hinder.

Kurvradie	Centimeter
0 - 50	50
51 - 100	30
101 - uppåt	15

Så mäter man en kurva

1. Uppsök brytpunkten.
(Markera med en käpp eller liknande.)

2. Mät brytningsvinkeln.

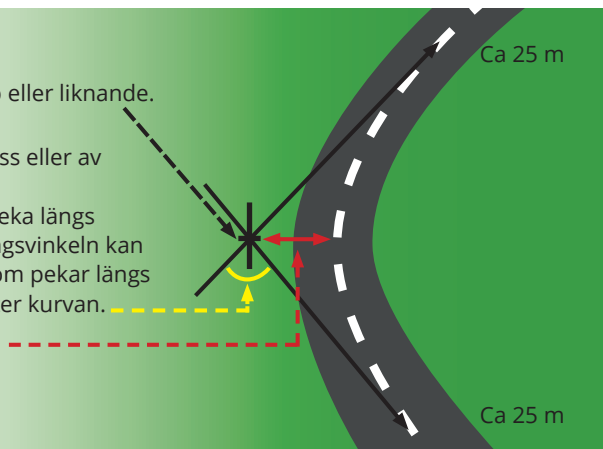
Tag hjälp av en kompass eller av
"solen" på nästa sida.

Pilen på "solen" skall peka längs
vägen, varefter brytningsvinkeln kan
läsas av på den linje som pekar längs
vägens fortsättning efter kurvan.

3. Mät kurvavståndet.

4. Läs av kurvradien

Se tabellen

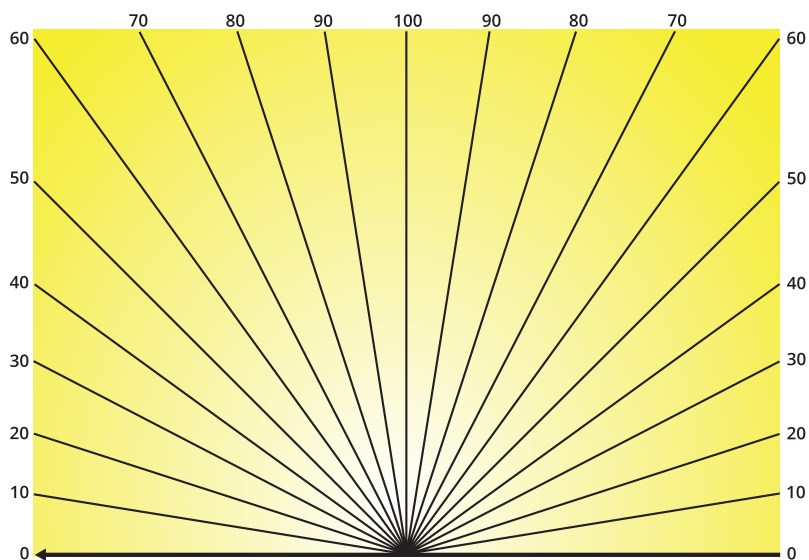
Vinkel nygrader	10	15	20	25	30	40	50
10	-	-	-	-	-	-	0,15
15	-	-	-	0,17	0,20	0,27	0,35
20	0,13	0,20	0,26	0,31	0,39	0,52	0,63
25	0,20	0,30	0,40	0,49	0,60	0,80	0,98
30	0,28	0,42	0,56	0,71	0,84	1,12	1,42
35	0,39	0,59	0,78	0,98	1,17	1,56	1,95
40	0,52	0,78	1,04	1,29	1,56	2,08	2,58

Exempel:

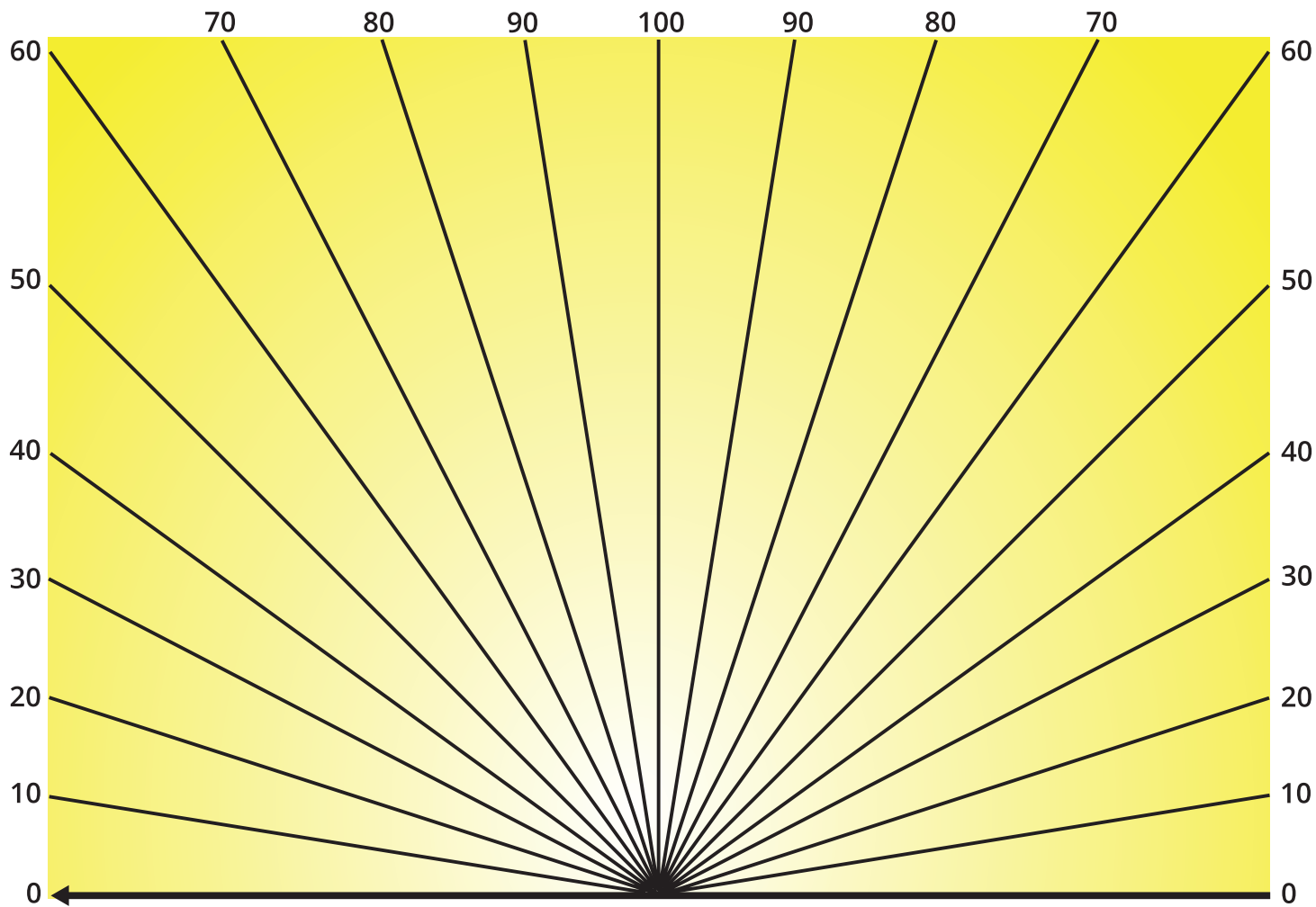
Gul vinkel 40 från solen, röd kurvavstånd 2,5 meter ger grön kurvradie 50.

Med kurvradie 50 får vi körbanebredd för framkomlighetsklass 1 4,0 m och i klass 2 3,5 m

"Solen"

Framkomlighetsklass	0	1	2	3
Kurvradie	Körbanebredd i meter			
150	3,4	3,2	3,0	
140	3,4	3,2	3,0	
130	3,5	3,3	3,1	
120	3,5	3,3	3,1	
110	3,6	3,4	3,2	
100	3,6	3,4	3,2	
90	3,8	3,5	3,3	
80	4,0	3,6	3,3	
70	4,1	3,8	3,4	
60	4,3	3,9	3,4	
50	4,5	4,0	3,5	

Tabell för kurvradie

	10	15	20	25	30	40	50	60	70	75	80	90	100	110	120	130	140	150
Vinkel, nygrader																		
10	-	-	-	-	-	-	0,15	0,18	0,21	0,23	0,24	0,27	0,31	0,33	0,36	0,39	0,42	0,47
15	-	-	-	0,17	0,20	0,27	0,35	0,41	0,48	0,53	0,54	0,61	0,70	0,75	0,82	0,88	0,95	1,05
20	0,13	0,20	0,26	0,31	0,39	0,52	0,63	0,78	0,91	0,94	1,04	1,17	1,25	1,43	1,56	1,69	1,82	1,88
25	0,20	0,30	0,40	0,49	0,60	0,80	0,98	1,20	1,40	1,47	1,60	1,80	1,96	2,20	2,40	2,60	2,80	2,94
30	0,28	0,42	0,56	0,71	0,84	1,12	1,42	1,68	1,96	2,13	2,24	2,52	2,84	3,08	3,36	3,64	3,92	4,26
35	0,39	0,59	0,78	0,98	1,17	1,56	1,95	2,34	2,73	2,93	3,12	3,51	3,90	4,29	4,68	5,07	5,46	5,85
40	0,52	0,78	1,04	1,29	1,56	2,08	2,58	3,12	3,64	3,86	4,16	4,68	5,15	5,72	6,24	6,76	7,28	7,73
45	0,66	0,99	1,32	1,65	1,98	2,64	3,30	3,96	4,62	4,94	5,28	5,94	6,59	7,26	7,92	8,58	9,24	9,89
50	0,82	1,23	1,64	2,06	2,46	3,28	4,12	4,92	5,74	6,18	6,56	7,38	8,24	9,02	9,84	10,66	11,48	12,36
55	1,01	1,52	2,02	2,53	3,03	4,04	5,06	6,06	7,07	7,59	8,08	9,09	10,12	11,11	12,12	13,13	14,14	15,18
60	1,22	1,83	2,44	3,06	3,66	4,88	6,11	7,32	8,54	9,17	9,76	10,98	12,23	13,42	14,64	15,86	17,08	18,35
65	1,46	2,19	2,92	3,65	4,38	5,84	7,31	8,76	10,22	10,96	11,68	13,14	14,61	16,06	17,52	18,98	20,44	21,92
70	1,73	2,60	3,46	4,32	5,19	6,92	8,64	10,38	12,11	12,96	13,84	15,57	17,28	19,03	20,76	22,49	24,22	25,92
75	2,03	3,05	4,06	5,07	6,09	8,12	10,14	12,18	14,21	15,20	16,24	18,27	20,27	22,33	24,36	26,39	28,42	30,41
80	2,36	3,54	4,72	5,90	7,08	9,44	11,81	14,16	16,52	17,70	18,88	21,24	23,61	25,96	28,32	30,68	33,04	35,42
85	2,73	4,10	5,46	6,84	8,19	10,92	13,67	16,38	19,11	20,51	21,84	24,57	27,34	30,03	32,76	35,49	38,22	41,01
90	3,15	4,73	6,30	7,88	9,45	12,60	15,76	18,90	22,05	23,63	25,20	28,35	31,51	34,65	37,80	40,95	44,10	47,26
95	3,62	5,43	7,24	9,05	10,86	14,48	18,09	21,72	25,34	27,14	28,96	32,58	36,18	39,82	43,44	47,06	50,68	54,27
100	4,14	6,21	8,28	10,36	12,42	16,56	20,71	24,84	28,98	31,07	33,12	37,26	41,42	45,54	49,68	53,82	57,96	62,13

Nygrader: Ett varv är 400 nygrader till skillnad från 360 grader som används normalt.
 OBS är medelvägbreddden 3,5 m eller bredare så definieras vägmitt enligt följande mått från kurvans innerkant: Klass 1: 1,75 m,
 Klass 2: 1,50 m

Tabell för minsta tillåtna körbanebredd

Framkomlighetsklass	0	1	2	3
Kurvradie	Körbanebredd i meter			
150	3,4	3,2	3,0	2,8
140	3,4	3,2	3,0	2,8
130	3,5	3,3	3,1	2,8
120	3,5	3,3	3,1	2,9
110	3,6	3,4	3,2	2,9
100	3,6	3,4	3,2	2,9
90	3,8	3,5	3,3	2,9
80	4,0	3,6	3,3	2,9
70	4,1	3,8	3,4	3,0
60	4,3	3,9	3,4	3,0
50	4,5	4,0	3,5	3,0
40	5,1	4,4	3,8	3,1
30	5,7	4,8	4,1	3,2
25	6,0	5,0	4,2	3,3
20	6,7	5,7	4,6	3,5
15	7,3	6,3	5,0	3,6
10	8,0	7,0	5,4	3,8

Framkomlighetsklass

- 0 - Trailer
- 1 - Lastbil med släp
- 2 - Begränsad framkomlighet lastbil o släp
- 3 - Lastbil

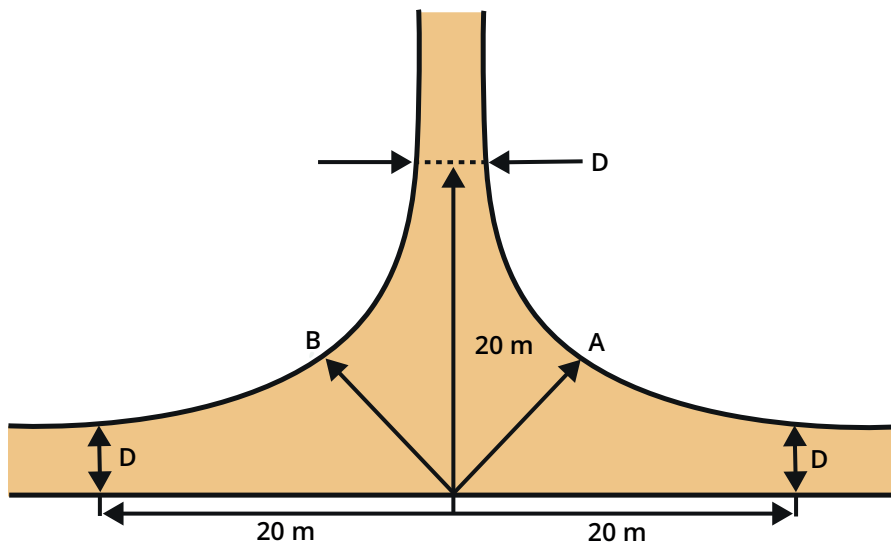
4.4 Svängmöjlighet

Svängmöjlighet visar möjligheten att svänga i en korsning med avseende på olika fordonskombinationer. Klassning av svängmöjlighet sker enligt NVDB separat för sväng åt höger respektive sväng åt vänster från aktuell väg (den som avses) till anslutande väg.

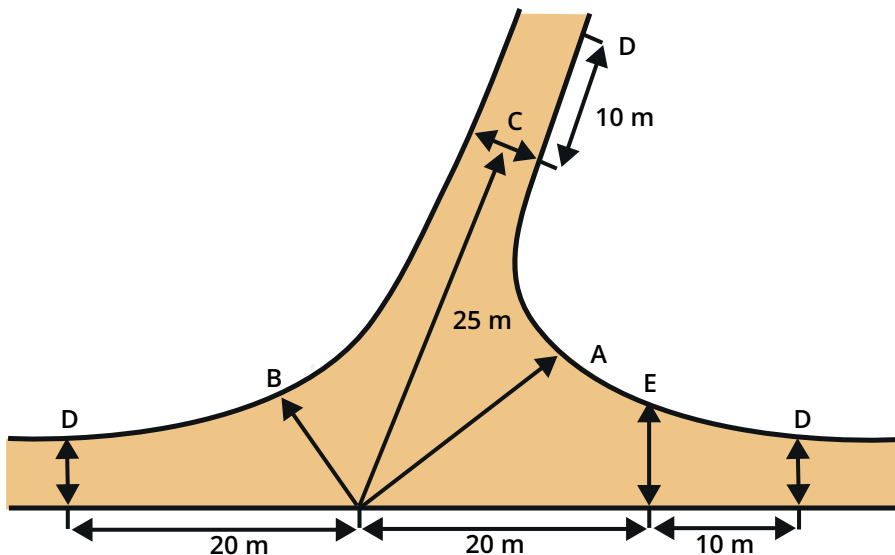
Svängmöjlighetsklass

- 1 - Svängmöjlighet för trailerekipage eller lastbil med släp
- 2 - Begränsad svängmöjlighet för lastbil med släp
- 3 - Svängmöjlighet endast med lastbil
- 4 - Ej svängmöjlighet för lastbil

Svängmöjlighet med anslutningsvinkel 100 till 90

Svängmöjlighet med anslutningsvinkel 80 eller lägre

Svängmöjlighet bestäms av anslutningsvinkel och avståndet i svängen från vägbanans kant enligt tabell nedan.

Vägbanan utspetsas i båda riktningarna från punkt A och B till normal vägbredd vid punkt D.

10 nygraders förändrad anslutningsvinkel medför 2 meters ökat krav i innersväng och 1 meters minskat krav i yttersväng.

Exempel: Om anslutningsvinkeln är 100 nygrader fordras avståndet 10 m i såväl inner- som yttersväng från vägbanans kant för svängmöjlighet med lastbil med släp.

Lastbil med släp						
Anslutningsvinkel, nygrader	100	90	80	70	60	50
Innersväng, meter A	10	12	14	16	18	20
Yttersväng, meter B	10	9	8	7	6	5
Vägbredd C , 5 m (vid anslutningsvinkeln 80 och lägre)						
Vägbredd D , 3,5 m						
Vägbredd E , 6,5 m (vid anslutningsvinkeln 80 och lägre)						
Begränsad svängmöjlighet för lastbil med släp						
Anslutningsvinkel, nygrader	100	90	80	70	60	50
Innersväng, meter A	9	11	13	15	17	19
Yttersväng, meter B	9	8	7	6	5	4
Vägbredd C , 4 m (vid anslutningsvinkeln 80 och lägre)						
Vägbredd D , 3 m						
Vägbredd E , 6,5 m (vid anslutningsvinkeln 80 och lägre)						
Svängmöjlighet för lastbil						
Anslutningsvinkel, nygrader	100	90	80	70	60	50
Innersväng, meter A	7	9	11	-	-	-
Yttersväng, meter B	7	6	5	-	-	-
Vägbredd C , minst medelvägbredden						
Vägbredd D , minst medelvägbredden						

4.5 Vändmöjlighet

Lutningen på vändplatsen får inte i någon riktning överstiga 5%.
Nedan visas exempel på olika vändplatser med minimimått angivna för olika vändmöjlighetsklasser. I NVDB registreras dessutom typ av vändmöjlighet.

Vändmöjlighetsklasser

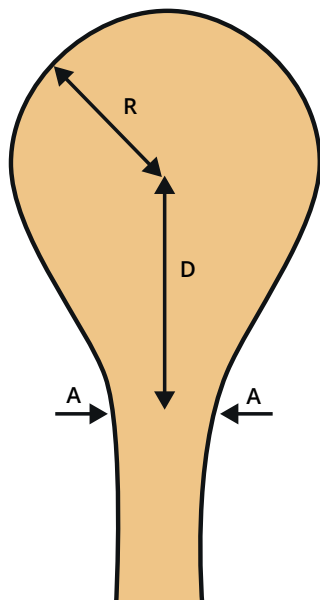
- 1 - Vändmöjlighet för trailerekipage eller lastbil med släp
- 2 - Begränsad vändmöjlighet för lastbil med släp
- 3 - Vändmöjlighet endast med lastbil
- 4 - Okänt
- 5 - Ej vändbar för lastbil

Typ av vändmöjlighet

- 1 Vändficka
- 2 Vändslinga
- 3 Vändplan
- 4 Okänt

Vändplan

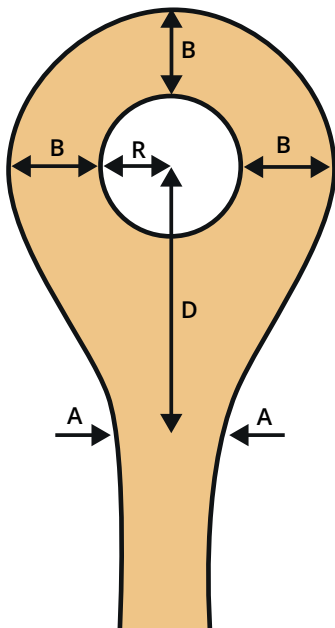
Trailer och lastbil med släp	Meter
Radie R	13
Djup D	22,5
Vägbredd vid infart A	4,5
Begränsad vändmöjlighet för lastbil med släp	
Radie R	11
Djup D	17
Vägbredd vid infart A	5,5
Lastbil	
Radie R	8
Djup D	16
Vägbredd vid infart A	4

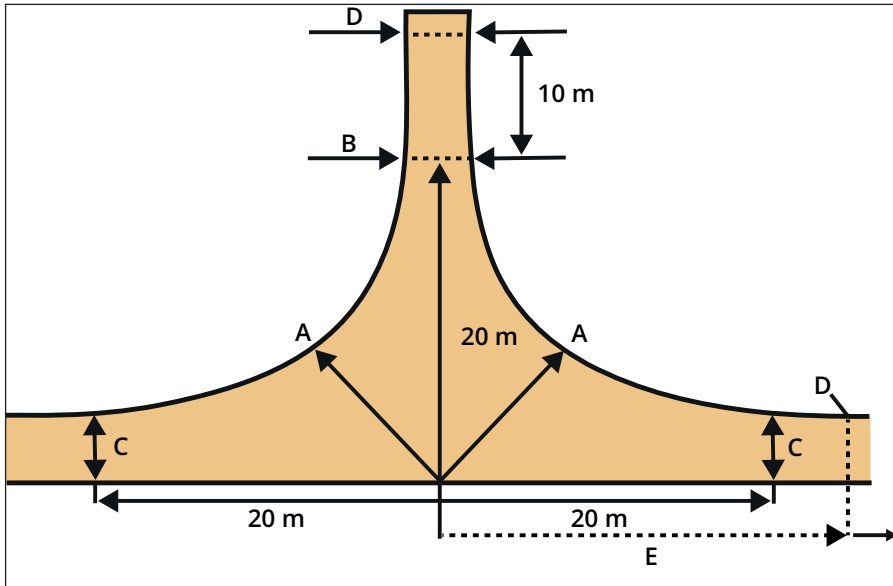
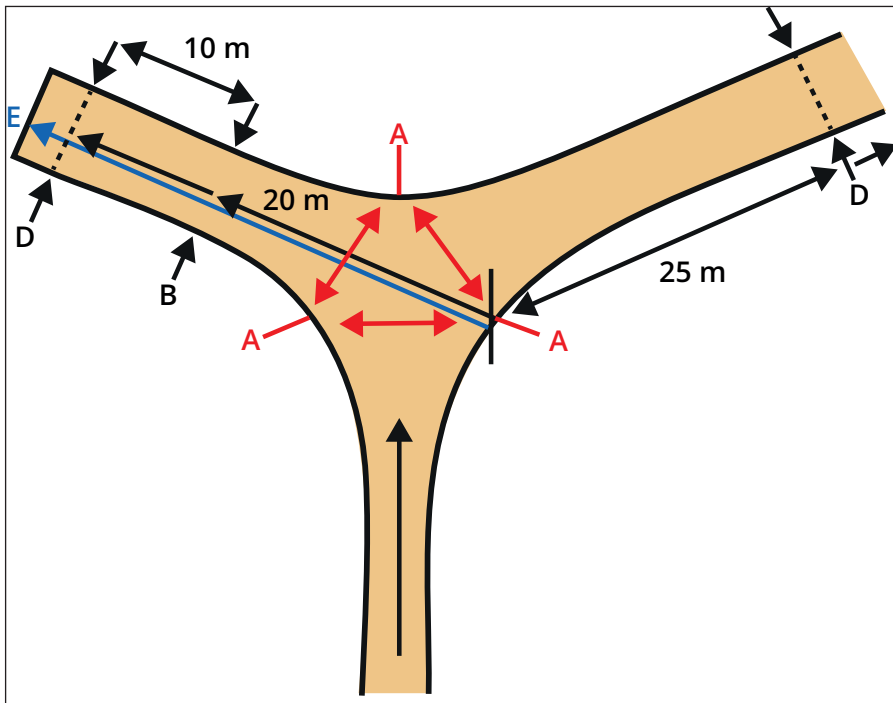
En vändplan har inga hinder och samma bärighet över hela ytan, i annat fall ska den klassas som en vändslinga.

Vändslinga

Lastbil med släp					
Radie till vägbanans innerkant R	22	17	12	7,5	4,5
Djup från radiens mittpunkt till infart D	50	42	35	28	25
Vägbredd B	5,5	6	7	8	9
Vägbredd vid infart A	5	5	5	5	5
Begränsad vändmöjlighet för lastbil med släp					
Radie till vägbanans innerkant R	22	17	10	6	3
Djup från radiens mittpunkt till infart D	49	40	30	24	20
Vägbredd B	4,6	5	6	7	8
Vägbredd vid infart A	5	5	5	5	5
Lastbil					
Radie till vägbanans innerkant R	8	-	-	-	-
Vägbredd B	3,5	-	-	-	-
Vägbredd vid infart A	4	-	-	-	-

Vändficka T och Y-ficka

Vändficka T

Y-ficka

Trailer och lastbil med släp	Meter
Diagonalmått A	10
Backsticksbredd B	5
Vägbredd C	4
Vägbredd vändfickas slut D	3,5
Vändfickas längd i vägslut E	35
Begränsad vändmöjlighet för lastbil med släp	
Diagonalmått A	9
Backsticksbredd B	4
Vägbredd C	4
Vägbredd vändfickas slut D	3,5
Vändfickas längd i vägslut E	30
Lastbil	
Diagonalmått A	7
Backsticksbredd B	3,5
Vägbredd C	3,5
Vägbredd vändfickas slut D	3,5
Vändfickas längd i vägslut E	15

Vändfickans djup ska i vägslut vara minst 35 meter för klass 1-Lastbil med släp, resp. minst 30 meter för klass 2-Begränsad vändmöjlighet för lastbil med släp, resp. minst 15 meter för lastbil.

För klass 2-Begränsad vändmöjlighet för lastbil med släp tillåts dock vändfickans djup att vara ned till 25 meter förutsatt att det är fritt från träd och stora stenar etc. i vändfickans förlängning.

Måttet C bör motsvara minst vägbredden för framkomlighetsklass 1 respektive 2, körbar bredd utspetsas från punkt A mot B och C.

Diagonalmåttet A i Y-ficka mäts på samma sätt som för svängmöjlighet, se tabellen under punkt 4.4.

5. Tillgänglighet

Tillgängligheten beskriver under vilka förutsättningar som vägen är tillgänglig. Företeelsen benämns ofta som bärighet. Tillgängligheten anges i fyra klasser som beskriver när på året och under vilka väderleksförhållanden som vägen kan användas. Dimensionerande fordon är lastbil med släp med bruttovikt 64 ton (enligt Trafikverkets bärighetsklass BK1) med max 10 tons axellast, 18 tons boggitryck och 24 tons tridemtryck.

5.1 Tillgänglighetsklasser

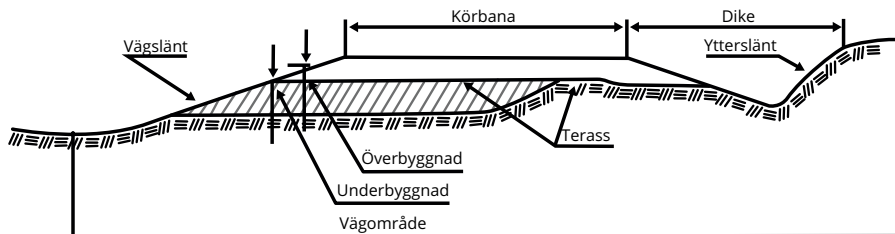
- A - Lastbils- och personbilstrafik hela året.
- B - Lastbilstrafik hela året utom vid svår tjällossning. Personbilstrafik hela året.
- C - Lastbilstrafik hela året utom under tjällossning och perioder med ihållande regn.
Personbilstrafik hela året utom under tjällossningen.
- D - Lastbilstrafik i huvudsak vintertid. Personbilstrafik även sommartid.

Tabellen nedan visar behovet av överbyggnadsmaterial (bärlager inklusive slitlager) för de olika klasserna. En mer detaljerad tabell på överbyggnadsmaterial och kravet på materialkvalitet finns i Skogsstyrelsens Arbetsbeskrivning för skogsvägar klass 1 och 2.

Hjälpstabell för bedömning av bärighetsklasser				
Tabellen visar överbyggnadstjockleken (bär- och slitlager) i cm				
Bärighetsklasser				
Typ av undergrund	A (Tjällossningsväg)	B (Höstregnsväg)	C (Sommarväg)	D (Vinterväg)
Grus				
Grusig morän				
Sandigt grus	15 cm	5 - 10 cm	5 - 10 cm	0 - 5 cm
Grusig sand				
Sand				
Grovmo	20 cm	15 cm	15 cm	0 - 5 cm
Sandig och normal morän	25 cm	15 cm	15 cm	0 - 5 cm
Övriga finjordsrika jordarter	40 cm	30 cm	15 - 20 cm	0 - 5 cm

Vid bedömning mellan klass B och C med samma överbyggnad tas vägens dränering in i bedömningen. Väg som är väl dränerad tenderar att bedömas till den högre klassen.

Bilden nedan visar en vägprofil där den vänstra delen byggts som en bank (ovanpå den ursprungliga marken) och den högra delen är byggd i en skärning, där delar av den ursprungliga marken grävts bort för att skapa en jämn väg.

Undergrund kallas den orörda delen av marken. Undergrunden har stor betydelse för hur väggroppen ska byggas upp för att få lång livslängd och bra bärighet.

Underbyggnad - är den del som ligger under överbyggnaden. Den utgörs av övre delen av undergrunden och av terrassen ovanpå.

Överbyggnad (gruslagret) består ofta av flera lager: Förstärkningslager, bärlager och slitlager (själva körbanan). På skogsbilvägar används oftast ett kombinerat bär och slitlager.

6. Övriga företeelser

6.1 Övriga företeelser i NVDB

Nedanstående företeelser registreras i förekommande fall och hanteras i NVDB

Bro-tunnel

Visa var det finns konstruktioner som tillåter trafik över vattendrag, dalgångar, vägar, byggnader, järnvägar, gång- och cykelvägar. Bro innebär fri spännvidd större än 2 meter.

Väghinder

Syftet är att visa var vägen kan vara avstängd för trafik genom hinder. Ett väghinder är av fysisk typ som hindrar förbipassering med större fordon. Typen av hinder anges samt passerbar bredd i meter. Angiven passerbar bredd är när hindret är stängt. För en bom är detta ofta noll.

Slitlager

Endera belagd eller grus. De flesta skogsvägar har grus som slitlager. Även om inget egentligt slitlager är pålagt, skall grusslitlager anges. Med belagd avses beläggningar av typen asfalt, betong, gatsten, eller oljegrus.

Begränsad bruttovikt eller axel-boggitryck

När skylt finns som anger vägens eller bron bruttoviktsbegränsning eller axel-boggitryck så rapporteras dessa uppgifter till NVDB.

Stickväg

Med stickväg avses anslutningsväg av maximalt 50 meters längd utan vändplats.

6.2 Övriga företeelser beslutade av branschen

Motlut och backar

Bedömning av framkomlighet görs utan att ta hänsyn till lutning och backar. Skogsbranschen har därför beslutat att motlut och backar kan anges som en punktföreteelse i de fall backen är för brant för att tillåta körning. Backar som anges är längre backar, som normalt inte bör ha större lutning än 8%, samt korta backar, som normalt inte bör ha större lutning än 12%. En kort backe är en backe kortare än ca 100 meter. Acceptabel stigning är i det enskilda fallet beroende av underlaget och markgreppet. För att uppfylla kravet på Trailer får ej radien på vertikalkurvan (backkrön) vara <100 m.

7. Ajourhållning av skogsbilvägnätets status i NVDB

Biometria har uppdraget att hantera data och information om skogsbilvägarna i Sverige. Informationen samlas i Nationella vägdatabasen (NVDB) som förvaltas av Trafikverket.

Informationen i NVDB används för olika ändamål inom skogsbruket.

- Vägval och beräkning av transportavstånd. Detta görs genom Biometrias tjänst Krönt Vägval där det effektivaste vägvalet beräknas.
- Transportplanering och transportledning.
- Avverkningsplanering och inköpsarbete

Information om skogsbilvägarna är också viktigt för att kunna underhålla, förbättra och bygga nya vägar på ett effektivt sätt.

7.1 Anmäla vägstandard

Om befraktare, transportföretag eller annan intressent anser att den angivna informationen är felaktigt eller om en väghållare har utfört ny- eller ombyggnad av en skogsbilväg finns möjlighet att anmäla ny vägstandard.

Anmälan görs via Biometrias hemsida:
www.biometria.se/anmalan-vagstandard

Kontaktuppgifter med e-post och karta skall alltid uppges.

Våra kontor

Uppsala (Huvudkontor)

Dragarbrunnsgatan 35
Box 89
751 03 UPPSALA

Falun

Pelle Bergs Backe 3
Box 1935
791 19 FALUN

Jönköping

Slottsgatan 14
553 22 JÖNKÖPING

Sundsvall

Skepparplatsen 1
851 83 SUNDSVALL

Umeå

Kaserngatan 2
903 47 UMEÅ

Länsstyrelsen
Östergötland

Bilaga 4

1 (2)

Datum
2024-11-15

511-20461-23

Sändlista

Finns hos Länsstyrelsen

Överklagandehänvisning regeringen

Du kan överklaga beslutet hos regeringen

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Så här överklagar du beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Östergötland antingen via e-post; ostergotland@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Östergötland, 581 86 Linköping.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Du anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppges sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

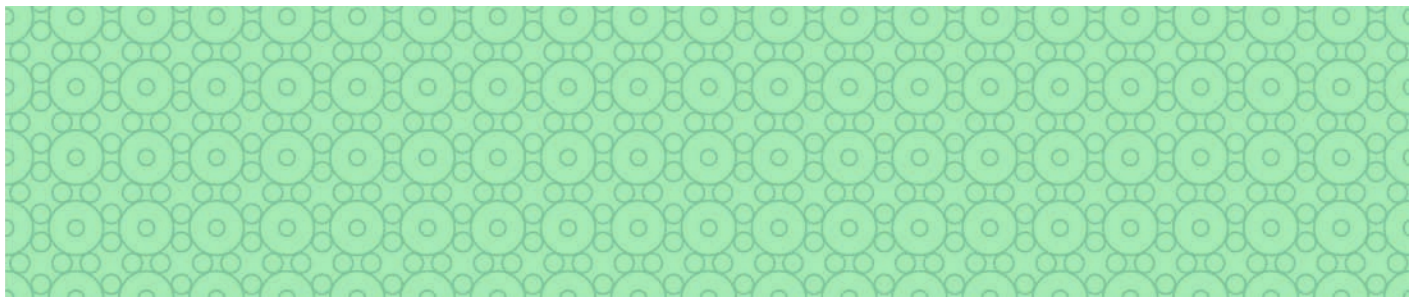
2024-11-15

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post ostergotland@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 50 00. Ange ärendets diarienummer.

Skötselplan för naturreservatet Idebo

Fastställd 2024-11-15

Bilaga 6
511-20461-23

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Förslag till skötselplan för Idebo naturreservat
Fastställd 2024-11-15

Meddelande

Skötselplanen gäller utan tidsbegränsning. En översyn bör göras senast inom 10 år för att bedöma behovet av revidering. Skötselplanen har upprättats av Länsstyrelsen 2024. Planförfattare har varit Marika Sjödin, Jens Johannesson och Linnea Holmstrand.

Kontakt

Enheten för skötsel av skyddad natur,
Länsstyrelsen Östergötland, 010-223 50 00
www.lansstyrelsen.se/ostergotland
Jens Johannesson, Länsstyrelsen Östergötland där inte annat anges.
© Lantmäteriet

Webbplats

Fotografier

Kartmaterial

© Länsstyrelsen Östergötland 2024

Länsstyrelsen Östergötland
Östgötagatan 3, 581 86 Linköping
Växel: 010-223 50 00
E-post: ostergotland@lansstyrelsen.se

lansstyrelsen.se/ostergotland

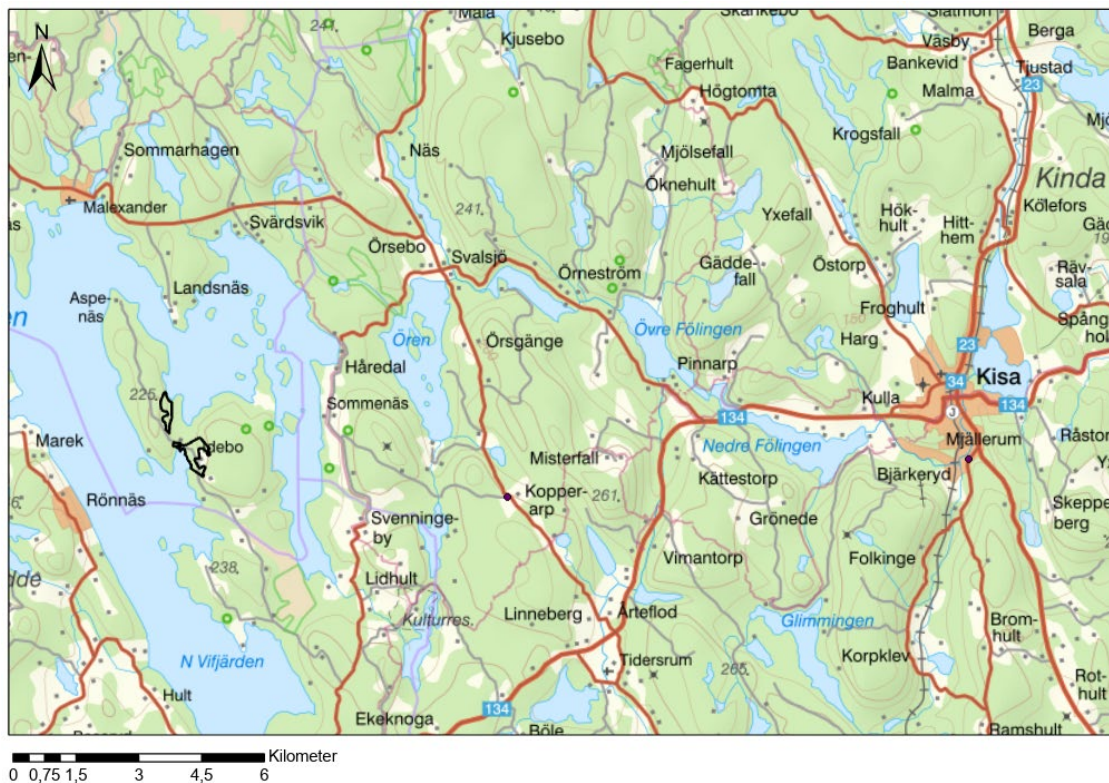
Innehåll

Innehåll	3
Allmän beskrivning	4
Administrativa data om naturreservatet	4
Syfte, föreskrifter och skäl för beslut	5
Beskrivning av reservatet	5
Plandel	16
Syfte med naturreservatet	16
Disposition och skötsel av mark	16
Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	27

Allmän beskrivning

Administrativa data om naturreservatet

Reservatets namn	Idebo naturreservat
NVR-id	2062041
Beslutsdatum	2024-11-15
Län	Östergötland
Kommun	Boxholm
Areal	Total areal: 43,8 ha Land: 43,2 ha Vatten: 0,6 ha Produktiv skog: 40,5 ha
Naturtyper enligt Natura 2000 Med naturtypskod	Taiga (9010) 12,2 ha Trädklädd betesmark (9070) 10,4 ha Nordlig ädellövsog (9020) 8,9 ha Ädellövbranter (9180) 0,8 ha
Prioriterade bevarandevärden Naturtyper: Arter/grupper: Strukturer: Kulturmiljöer: Friluftsliv:	Ädellövsog, triviallövsog, branter, sprickdal. Mossor, lavar, svampar, kärlväxter, fåglar. Gamla träd, block, död ved. Torplämning. Angöring för ångbåt.
Övrigt	Markägaren har fått ersättning för reservatets intrång. Sommen utgör riksintresse för naturvård och friluftsliv.
Fastighet	Aspenäs 1:2
Förvaltare	Länsstyrelsen Östergötland
Lägesbeskrivning	Reservatet ligger cirka 6 kilometer söder om Malexander och cirka 1,8 mil väster om Kisa.
Vägbeskrivning	Från vägen Kisa-Österbymo följ skyltning "Ångbåtsbrygga".

Karta 1. Naturreservatet är beläget cirka 6 kilometer söder om Malexander och cirka 1,8 mil väster om Kisa.

Syfte, föreskrifter och skäl för beslut

Syfte, föreskrifter och skäl för beslut ingår i beslutet om naturreservatet Idebo. Syftet finns även nedan i skötselplanens plandel.

Beskrivning av reservatet

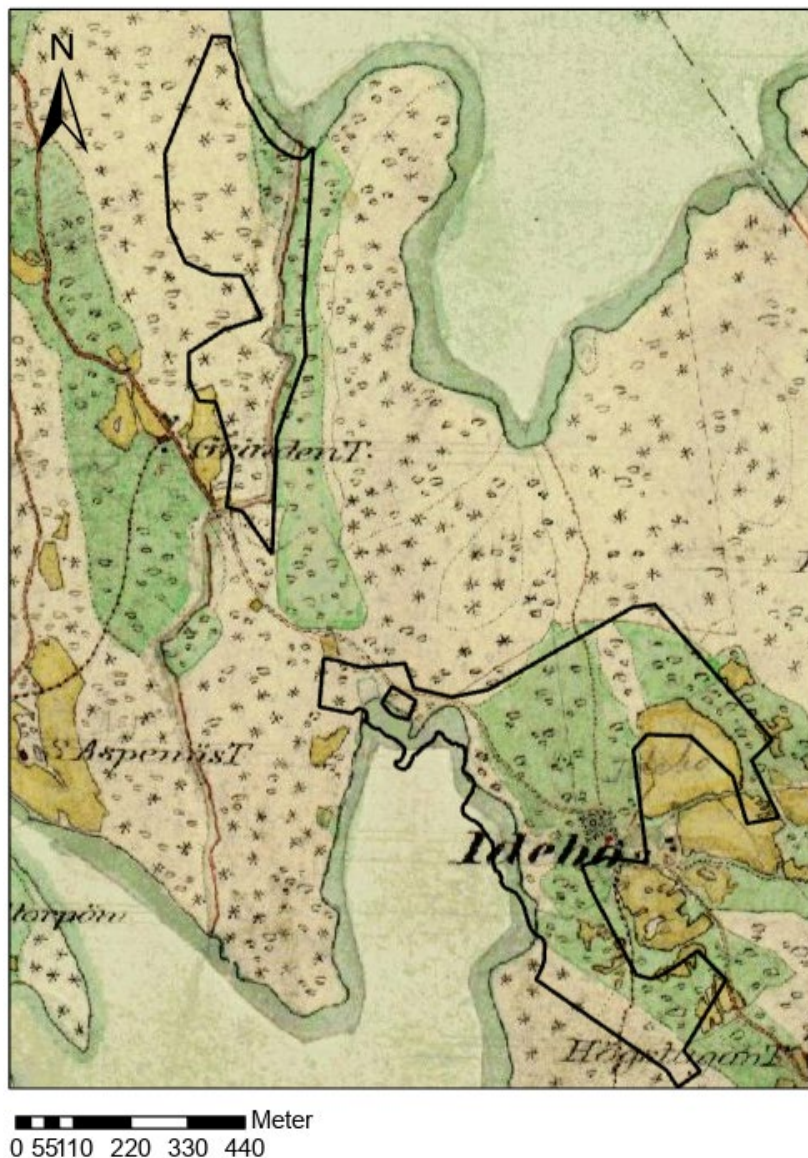
Översiktlig beskrivning

Halvvägs ut på Aspenäset i Sommen ligger de skogsområdena som utgör Idebos naturreservat. Områdena består av lövnaturskog, bergbranter med blandskog och igenväxande lövängar och ekhagmarker. Insprängt finns även ett par mindre granplanteringar med varierande lövinslag. Lövskogarna är, både i de naturskogsartade miljöerna och i lövängsresterna, generellt sett mycket artrika vad gäller den lägre floran och faunan.

Aspenäset som helhet utgör en mycket viktig och starkt skyddsvärd naturmiljö för bevarandet av biologisk mångfald i Sverige. Området ligger i värdestrakt för trivallövskog och barrblandskog och ingår i ett kluster av värdefulla skogsområden med få motsvarigheter i Östergötland.

Historisk och nuvarande markanvändning

Häradskartan från 1860-talet visar att den norra delen av reservatet till största delen har bestått av utmarker med blandskog. I östra kanten har det även funnits en remsa med slätteräng (idag sumpskog). I den södra delen av reservatet har den övervägande delen bestått av löväng (slätterängar med lövträd) som senare nyttjats som betesmark. Mindre delar har varit åker och lövskog. Ända in på 1940-talet var slätter- eller betesmarkerna i norra delen av reservatet öppna och troligen hävdade. Vid Idebo var vid denna tid uppemot halva arealen trädklädd betesmark, i vissa delar möjligen äng. Små åkerytor förekom också men huvuddelen av åkermarken ligger utanför reservatet. 1960 var merparten av markerna under igenväxning, endast väster om Idebo gård ger flygbilderna intryck av god hävd.

Karta 2. Häradsekonomska kartan från åren 1868-77. Gröna områden är slätterängar, gula är åkrar och vita är utmark. Ringar är marker dominerade av lövträd och stjärnor är dominerade av barrträd.

Karta 3. Ekonomiska kartan från år 1948 som har ett flygfotografi i bakgrunden.

Områdets bevarandevärden

Biologiska bevarandevärden

Runt Idebo och Bockudden/Koklämman på Aspanäset i Boxholms sydligaste del utbreder sig ett mycket varierande lövskogslandskap där alm, lind, ask, ek, hassel, björk och asp är de vanligaste trädslagen. Här finns gamla lövängar, igenväxande ekhagmarker, aspskogar, sumpskogar och branter. Kontinuiteten av gamla träd och död ved är lång och det finns en rik flora och många krävande arter av mossor, lavar, svampar och insekter. Det sjönära läget spelar sannolikt en viktig roll för områdets höga naturvärden och arter. Området har tidigare utgjort ett viktigt område för vitryggig hackspett och är ett viktigt område för exempelvis mindre hackspett och bivråk. På 1970-talet noterades hasselmus i området vid Idebo.

Närmast bebyggelsen vid Idebo finns många spår av äldre tiders lövtäktbruk, främst askar och lindar med spår av hamling varav många av träden är grova och gamla. En

del står på mark som tidigare har varit slåttermark. Mellan gården och sjön ligger blockrika marker med gamla lindar och norr om gården finns steniga branter med ek, lönn, alm, asp, björk och hamlade askar. På de gamla träden finns en rik lav- och svampflora så som rosa skärelav, skuggorangelay, brunskaftad blekspik, almlav, kraterlav och apelticka. En del arter påverkas negativt av att skogen slutit sig.

I nordväst ligger en igenväxande torpmiljö (Björkbacken) med fruktträd och blandade lövträd. Längst i öster och lite högre i terrängen finns en tidigare ängs- och hagmark med inslag av vidgreniga ekar och en del hamlingspåverkade träd, främst ask. Träden bär en artrik lavflora med arter som trivs bäst i halvslutna miljöer. Gran som med tiden vuxit upp i området har avlägsnats 2021 då de hotade att konkurrera ut de äldre lövträden och missgynna den rika lavfloran. I delar finns även en rik lundflora under hässlen och rikt med död ved, bland annat hassel men efter naturvårdande huggning även björk.

Väster om Bockudden finns en djup sprickdal som omges av höga höjder upp till 80 meter över Sommen. Här står en imponerande lövskog vid brantens fot, endast avbruten av en ungskog med barrträd som skär ner i de mellersta delarna. Linden är ett viktigt inslag men det finns även lönn, ek och asp som kommit in efterhand och blivit grova. Andra lövträd som klibbal, rönn och björk förekommer också och även alm och ask i mindre mängd. På flera ställen finns stora gammelgranar och -tallar medan buskskiktet bildas av hassel, ställvis rikligt. Den sällsynta svampen violgubbe har påträffats här och den är knuten till de äldre granar som är spridda i området. Utmärkande är även den rika lundfloran med myskmadra, svart trolldruva, skogsstarr, sårlåka, tandrot, långsvingel, vårärt och skärmstarr.

Reservatet innehåller en rik insektsfauna tack vare den rika tillgången på olika livsmiljöer. Här finns substrat som exempelvis gamla aspar, asphögstubbar och ihåliga lövträd som är angripna av rötsvampar vilket gynnar arter som aspvedgnagare, grön aspvedbock, stekelbock och gulgrön kantbock.

Tabell 1. Naturvårdsintressanta arter i Idebos naturreservat.

ART	VETENSKAPLIGT NAMN	KATEGORI	LIVSMILJÖ
INSEKTER			
Aspvedgnagare	<i>Ptilinus fuscus</i>	S	Stående aspved
Grön aspvedbock	<i>Saperda perforata</i>	NT	Under aspbark
Gulröd blankbock	<i>Obrium cantharinum</i>	S	Under aspbark
Korthornad ögonbagge	<i>Pseudanidorus pentatomus</i>	NT	Lös bark och tickor på lövträd
Liten brunbagge	<i>Orchesia minor</i>	NT	Mycelrik ved av lövved
Rödhaltsad vedsvampbagge	<i>Mycetophagus fulvicollis</i>	NT	Vitrötad stående lövved
Stekelbock	<i>Necydalis major</i>	S	Grov aspbark
Fam. mycelbaggar	<i>Amphicyllis globiformis</i>	NT	Troligen i slemsvampar i svampig förna
Fam. trägnagare	<i>Dorcatoma dresdensis</i>	S	I fnöskticka
Smalsprötad bastardsvärmare	<i>Zygaena osterodensis</i>	NT	Rikare skogsmark, bryn, gläntor
Violett kantad guldvinge	<i>Lycaena hippothoe</i>	NT	Frisk ängsmark med slätter
Jättesvampmal	<i>Scardia boletella</i>	NT	Larvutveckling i fnöskticka
FÅGLAR			
Drillsnäppa	<i>Actitis hypoleucos</i>	NT	Steniga, grusiga stränder
Mindre hackspett	<i>Dryobates minor</i>	NT	Löv- och blandskog
Bivränk	<i>Pernis apivorus</i>	N2000	
Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	NT, N2000	

KÄRLVÄXTER

Myskmadra	<i>Galium odoratum</i>	S	Kalkhaltig mulljord
Skärmstarr	<i>Carex remota</i>	T	Fuktig till blöt mark
Svart trolldruva	<i>Actaea spicata</i>	S	Kalkrik mark, Näringsrik mark
Sårläka	<i>Sanicula europaea</i>	S	Kalkrik mark
Tandrot	<i>Cardamine bulbifera</i>	T	Lundmiljö
Tibast	<i>Daphne mezereum</i>	S	Kalkrik mark
Tvåblad	<i>Neottia ovata</i>	S, F	Kalkrik mark
Underviol	<i>Viola mirabilis</i>	T	Näringsrik granskog, ädellövskog
Vårärt	<i>Lathyrus vernus</i>	S	Kalkrik mark
Vippärt	<i>Lathyrus niger</i>	NT	Kalkrik mark
Vätterso	<i>Lathraea squamaria</i>	S	Lövskog

LAVAR

Almlav	<i>Gyalecta ulmi</i>	VU	Grovbarkiga ädellövträd
Barkkornlav	<i>Lopadium disciforme</i>	S	Bark, hög luftfuktighet
Blek kraterlav	<i>Gyalecta flotowii</i>	VU	Främst på ask, skuggigt
Brunskaftad blekspik	<i>Sclerophora farinacea</i>	VU	Grovbarkiga ädellövträd
Bårdlav	<i>Nephroma parile</i>	S	Bark av lövträd, kalkrika lodytor
Dvärgtufs	<i>Scytinium teretiusculum</i>	S	Grov bark av lövträd
Gammelekslav	<i>Lecanographa amylacea</i>	NT	Grov ek
Grynig filtlav	<i>Peltigera collina</i>	NT	Mossklädda gamla lövträd och sten
Gulvit blekspik	<i>Sclerophora pallida</i>	VU	Ädellövträd
Gråblå skinnlav	<i>Leptogium cyanescens</i>	EN	Hög luftfuktighet, sten, berg och lövträd
Gul droplav	<i>Cliostomum corrugatum</i>	NT	Grovbarkiga ädellövträd
Gulnål	<i>Chaenotheca brachypoda</i>	S	Ved och bark, fuktig miljö
Gulpudrad spiklav	<i>Calicium adpersum</i>	S	Bark av gamla ädellövträd, främst ek
Hjälmbrösklav	<i>Ramalina baltica</i>	NT	Gamla ädellövträd, främst ek
Klosterlav	<i>Biatoridium monasteriense</i>	VU	Barken av ädellövträd
Korallblylav	<i>Parmeliella triptophylla</i>	S	Fuktigt, främst på lövträd
Kornig nållav	<i>Chaenotheca chlorella</i>	S	Hög, jämn luftfuktighet, främst på lövträd
Lunglav	<i>Lobaria pulmonaria</i>	NT	Fuktigt, främst på lövträd
Läderlappslav	<i>Collema nigrescens</i>	VU	Hög luftfuktighet, ljust, på lövträd
Lönnlav	<i>Bacidia rubella</i>	S	Solexponerad bark, lövträd
Parknål	<i>Chaenotheca hispidula</i>	NT	Gamla ädellövträd, främst ek
Rosa skårelav	<i>Schismatomma pericleum</i>	NT	Bark av ädellövträd
Rostfläck	<i>Arthonia vinosa</i>	S	Bark, hög luftfuktighet
Slanklav	<i>Collema flaccidum</i>	S	Hög luftfuktighet, ljust, på lövträd och sten
Slät fjällav	<i>Agonimia allobata</i>	NT	Ädellövträd
Skuggorangelav	<i>Caloplaca lucifuga</i>	NT	Ädellövträd, grov ek
Sotlav	<i>Acolium inquinans</i>	S	Bark av främst ek och björk
Stiftärrlav	<i>Sticta fuliginoides</i>	CR, F, ÅGP	Mossiga ädellövträd och berg
Traslav	<i>Scytinium lichenoides</i>	S	I mossmattor på trädbaser och sten
Vitskivlav	<i>Diplotomma alboatrum</i>	S	Främst grova ädellövträd

MOSSOR

Fällmossa	<i>Antitrichia curtipendula</i>	S	Lövträd, sten, basiskt underlag
Grov baronmossa	<i>Anomodon viticulosus</i>	S	Lövträd, sten, basiskt underlag
Grov fjädermossa	<i>Exsertotheca crispa</i>	S	Kalkrik sten/berg, lövträd
Guldlockmossa	<i>Homalothecium sericeum</i>	S	Lövträd, sten, basiskt underlag
Klippfrullania	<i>Frullania tamarisci</i>	S	Näringsrika kalkhaltiga berg
Krushättemossa	<i>Ulota crispa s.lat.</i>	T	Jämn luftfuktighet, hassel och lövträd

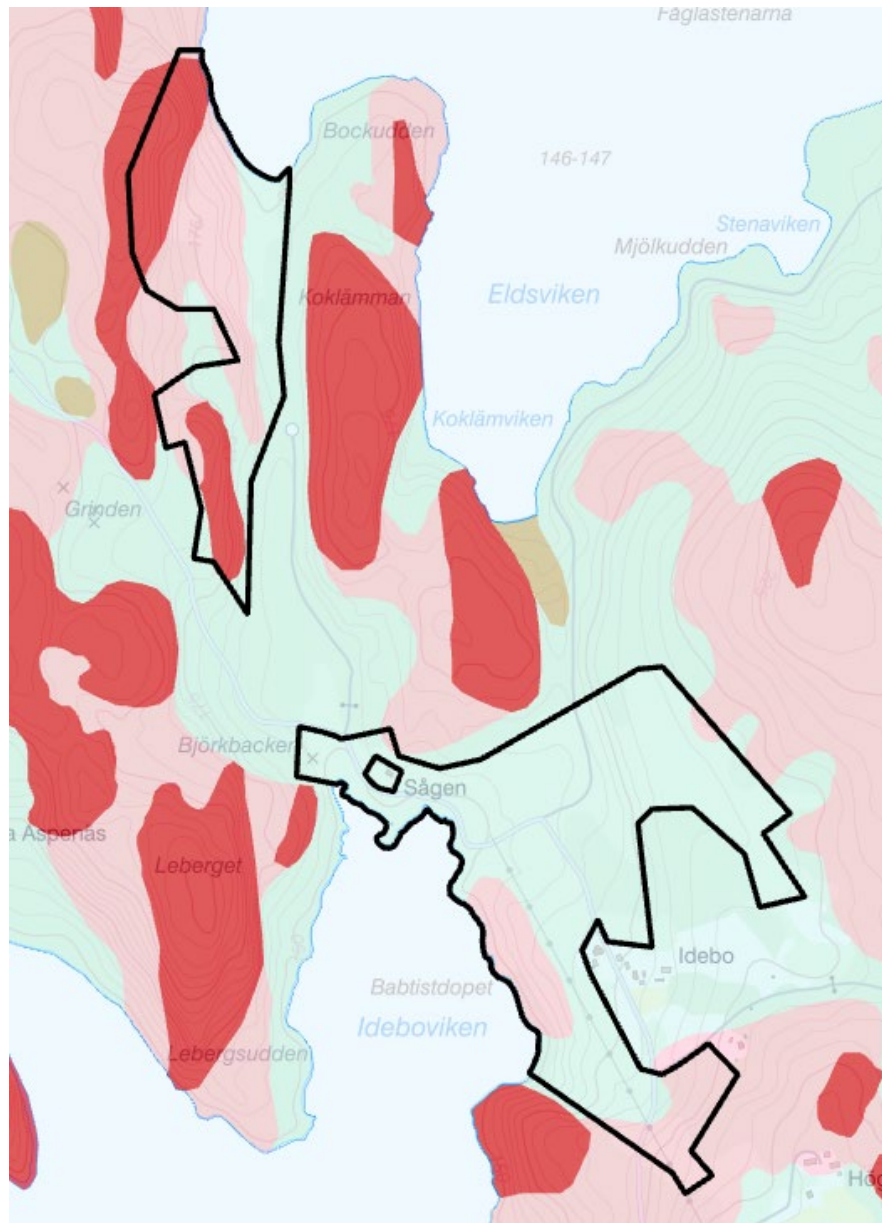
Kruskalkmossa	<i>Tortella tortuosa</i>	S	Kalkhaltigt berg och sten
Långfliksmossa	<i>Nowellia curvifolia</i>	T	Fuktig ved
Platt fjädermossa	<i>Alleniella complanata</i>	S	Lövträd, sten, basiskt underlag
Piskbaronmossa	<i>Pseudanomodon attenuatus</i>	S	Skuggigt, basiskt sten/jord, lövträd
Trubbfjädermossa	<i>Homalia trichomanoides</i>	S	Lövskog, träd och sten
Trädporella	<i>Porella platyphylla</i>	S	Lövträd, sten, basiskt underlag
Vedtrappmossa	<i>Crossocalyx hellerianus</i>	NT	Fuktig något nedbruten barrved
Västlig hakmossa	<i>Rhytidiadelphus loreus</i>	S	Skuggigt, sten, trädrötter, berg
SVAMPAR			
Apelticka	<i>Aurantiporus fissilis</i>	VU	På lövträd, främst apfel, ask och asp
Aspskinn	<i>Conferticium ravum</i>	NT	Aspved
Barkticka	<i>Rigidoporus corticola</i>	S	Aspved
Brun klibbskivling	<i>Limacella glioderma</i>	S	Kalkrik granskog
Brödmusseron	<i>Leucopaxillus tricolor</i>	EN	Starkt kalkrik lövskog
Ekvaxskivling	<i>Hygrophorus cossus</i>	NT	Ektomykorrhiza med ek
Granrotpindling	<i>Cortinarius fraudulosus</i>	VU	Mykorrhiza med gran, djup barrmatta
Gransotdyna	<i>Camarops tubulina</i>	NT	Murken granved
Grå vedslidskivling	<i>Volvariella caesiointacta</i>	VU	Död lövved
Gul vaxskivling	<i>Hygrocybe chlorophana</i>	I	Betesmark
Gyllensopp	<i>Aureoboletus gentilis</i>	VU	Mykorrhiza med ek
Hasselticka	<i>Dichomitus campestris</i>	S	Stående död ved av hassel
Igelkottsröksvamp	<i>Lycoperdon echinatum</i>	S	Varmt, fuktigt med ek och hassel
Kandelabersvamp	<i>Artomyces pyxidatus</i>	NT	Murkna lågor av asp
Kantarellmussling	<i>Plicatura crispa</i>	T	Död lövved
Koralltaggsvamp	<i>Hericius coralloides</i>	NT	Murkna lågor av asp och björk
Knottrig rottryffel	<i>Scleroderma verrucosum</i>	NT	Mykorrhiza med ek och andra lövträd
Kremlevaxskivling	<i>Hygrophorus russula</i>	NT	Lundartad ek- och hasselskog
Lundvaxskivling	<i>Hygrophorus nemoreus</i>	NT	Mykorrhiza med ek
Lövängsspindling	<i>Cortinarius cagei</i>	VU	Mykorrhiza med ek, lind och bok
Ostticka	<i>Skeletocutis odora</i>	VU	Något upplyfta granlågor
Rävticka	<i>Inocutis rheades</i>	S	Döda stammar av asp
Toppvaxskivling	<i>Hygrocybe conica</i>	I	Betesmark och lövskog
Tårkragskivling	<i>Hemistropharia albocrenulata</i>	NT	Parasit/saprofytt på lövträd
Ullticka	<i>Phellinidium ferrugineofusum</i>	NT	Granved, ofta med bark kvar
Veckticka	<i>Flavidoporia pulvinascens</i>	NT	Aspved
Violgubbe	<i>Gomphus clavatus</i>	VU, ÄGP	Kalk- och näringsrik granskog

Tabell 2. Förklaring kategorier i tabell 1.

KATEGORI	FÖRKLARING
F	Fridlyst
S	Signalart för skog
T	Typisk art för habitatet
NT	Rödlistad som nära hotad
VU	Rödlistad som sårbar
EN	Rödlistad som starkt hotad
CR	Rödlistad som kritiskt hotad
ÄGP	Ingår i åtgärdsprogram
N2000	Art- och habitatdirektivet/Fågeldirektivet

Geologiska bevarandevärden

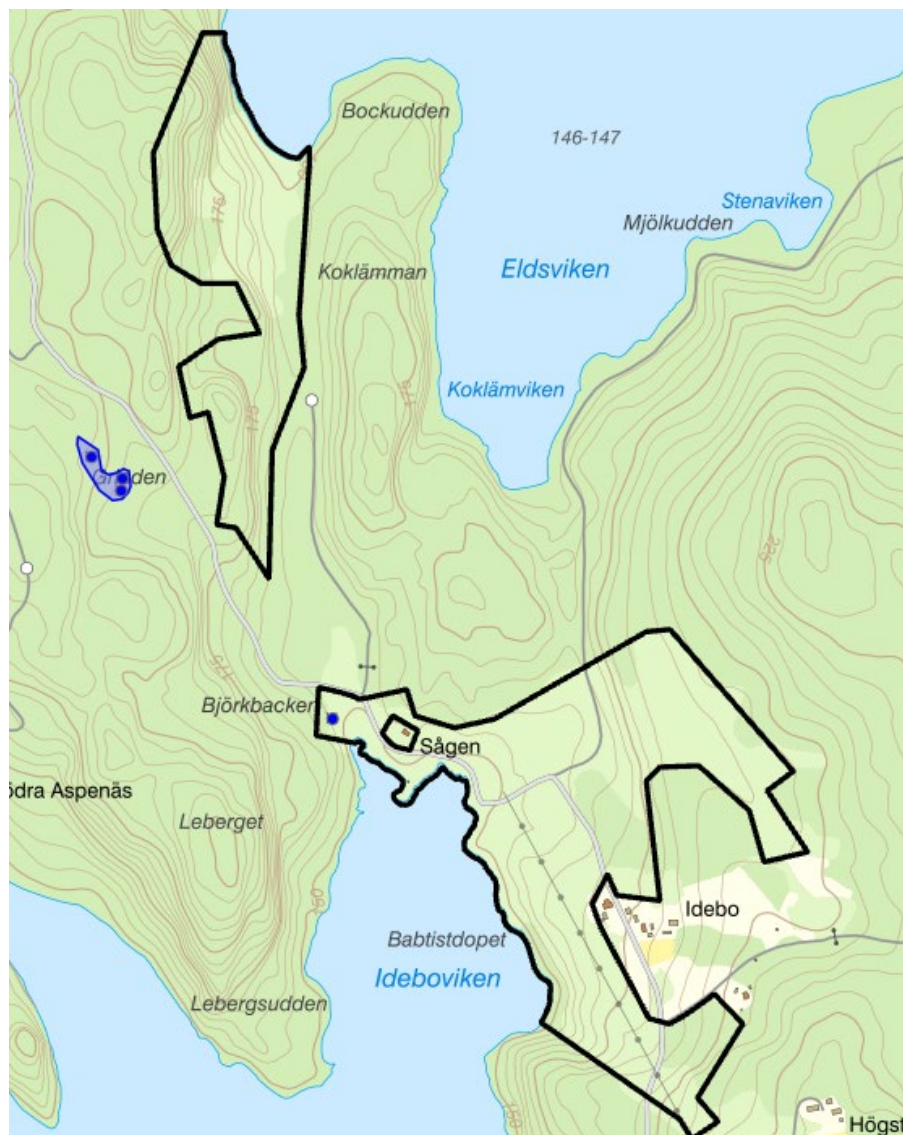
Den norra delen av reservatet består till stor del av berg i dagen och tjocka eller tunna lager med morän. Här finns även en djup sprickdal väster om Bockudden där nivåskillnaden är nästan 80 meter. Runt Idebo gård består jordarterna av morän av olika tjocklek med något enstaka mindre berg i dagen, främst i branten närmast sjön.

Karta 4. Jordartskarta. Området består av berg i dagen (rött på kartan), tunt osammanhängande ytlager av morän (rosa/ljust rött) och morän (ljust grönt).

Kulturhistoriska lämningar

En kulturlämning i form av en husgrund efter "Björkbacken" (arbetarbostad för Idebo såg, bebodd till mitten av 1960-talet) finns i reservatet. Grunden hålls fri från inträngande träd och buskar. Väster om gården Idebo finns en hålväg i riktning ned mot Ångbåtsbryggan. Äldre åkerhak kan ses på flera ställen. I den händelse okända fornlämningar eller kulturlämningar påträffas ska skydd och hänsyn till dessa tillgodoses samt anmälan till Enheten för kulturmiljö vid Länsstyrelsen göras. Fornlämningar skyddas av kulturmiljölagen.

Karta 5. Kulturmiljöer i naturreservatet markerade med blå punkt. L2011:5267 är en torplämning.

Intressen för friluftslivet

Områdena är lättillgängliga även om det är lång väg på krokig grusväg den sista knappa milen från Österbymovägen. En rastplats finns vid ångbåtsbryggan intill Ideboviken.

Natura 2000

Områdestyp

Idebo ingår inte i Natura 2000. Naturtyper avgränsas ändå för alla naturreservat som en del i Sveriges återrapportering till EU-kommissionen. I reservatet finns följande naturtyper:

Naturtyp	Areal, hektar
9010	12,2
9070	10,4
9020	8,9
9180	0,8

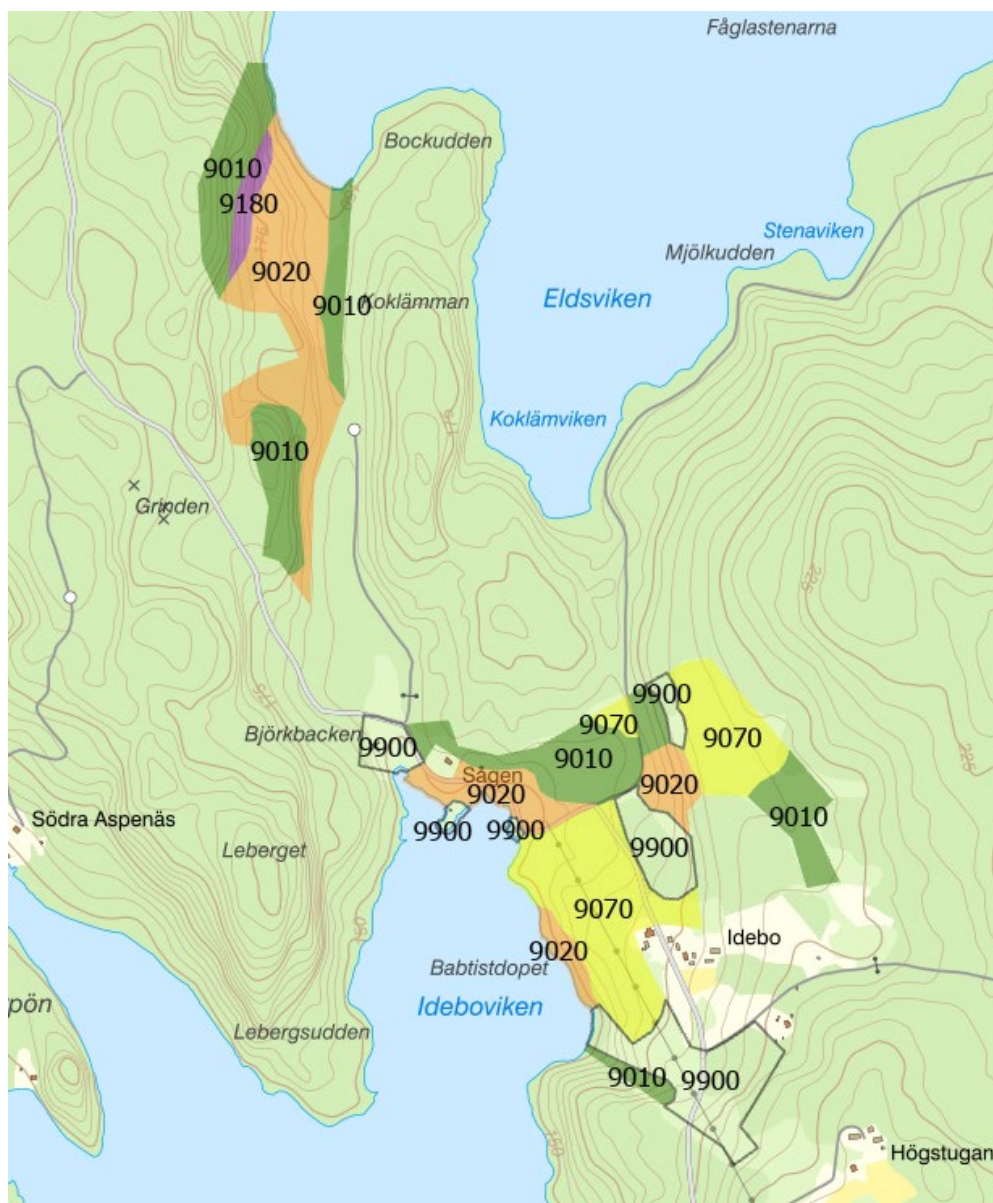
Bevarandemål för naturtyperna anges under respektive skötselområde.

Naturtypsdefinitioner (generella beskrivningar)

- Taiga 9010 förekommer i boreal-boreonemoral zon på torr-blöt och näringsfattig näringsrik mark och innefattar i typfallet produktiv skogsmark. Enstaka områden finns i kontinental region. Trädskiktets krontäckningsgrad är normalt 30-100% och utgörs av gran, tall, björk, asp, rönn och sälg. Små inslag av andra inhemska trädslag kan förekomma. Naturtypen innefattar även brandfält och stormfällningar som då kan innebära en lägre krontäckning. Kvalitetskriterier: Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog eller likna naturskog m.a.p. egenskaper och strukturer. Den kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen.

Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder, huvudsakligen brand/naturvårdsbränning, i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå om de utgör ett väsentligt värdehöjande komplement. Egenskaper och strukturer som är typiska för naturskog finns normalt även i yngre successionsstadier. Skogens hydrologi ska inte vara under stark generell påverkan från markavvattning. Näringskrävande örter finns endast undantagsvis. Naturtypen hyser vanligtvis en mängd rödlistade arter som gynnas av lång skoglig kontinuitet, gamla träd, död ved eller brandfält och successionsstadier efter brand.

- Trädklädd betesmark 9070 förekommer på fastmark och är torr-blöt och näringsfattig-näringsrik. Träd- och buskskiktets krontäckningsgrad är 30-100% och utgörs av inhemska trädslag. Naturtypen inkluderar betade trädklädda hagmarker och betad skog. Kvalitetskriterier: Naturtypen ska ha en lång hävdkontinuitet så väl som trädkontinuitet och inslag av gamla träd ska finnas. Bete förekommer normalt i naturtypen. Området ska hysa en från naturvårdssynpunkt värdefull artstock knuten till betespåverkan i fältskiktet och/eller till solbelysta hagmarksträd. Värden knutna till beteshävd finns kvar.

Karta 6. Karta över naturtyper enligt Natura 2000.

(forts 9070) Artsammansättningen varierar beroende på geografisk belägenhet och markens produktionsförmåga. I hagmarkerna dominerar lövträd, ofta ek och björk men även lind, ask och i vissa fall tall förekommer. I den betade skogen dominerar oftast barrträd och björk, i södra Sverige även ek/bok. Trädklädda betesmarker med grova solbelysta lövträd är särskilt värdefulla eftersom träden i regel är artrika för fler organismgrupper. I de fall betad skog finns på kalkmark har den ofta en rik marksvampflora som är hävdgynnad. Antalet rödlistade arter som är knutna till naturtypen är högt. Finns det gott om död ved kan även ett stort antal rödlistade arter knutna till sådana substrat finnas i naturtypen. Områden med något lägre krontäckningsgrad än 30% och med mycket höga naturvärden knutna till naturtypen och dess grova lövträd kan klassas som trädklädd betesmark.

- Nordlig ädellövskog 9020 är en övergångsform från boreala till nemorala skogstyper och förekommer på mark som är torr-fuktig och relativt näringsrik. Trädskiktets krontäckningsgrad är normalt 50-100%, och

ädellövträd utgör normalt minst 50% av grundytan, men lövdominerad naturskog med ned till 30% ädellöv kan föras till naturtypen. Viktiga komponenter i trädskiktet är ek, alm, ask, lind och lönn. Inget av trädslagen ek, bergek, avenbok, (var för sig eller tillsammans) eller bok utgör mer än 50% av grundytan.

- Ädellövbranter 9180 förekommer både på basrikt och silikatrikt underlag och återfinns främst i bergsbranter, i blockrika rasavlagringar samt i raviner. Naturtypen omfattar både svala och fuktiga samt torra och varma miljöer. Översilade partier förekommer sällsynt. Trädskiktets krontäckningsgrad är 30-100% och ädellövträd utgör normalt minst 50% av grundytan, men lövdominerad naturskog med ned till 30% ädellöv kan föras till naturtypen. Ask, alm, lind, lönn och ek är viktiga komponenter i trädskiktet. Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog eller likna naturskog m.a.p. egenskaper och strukturer. Den har påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning.

Källuppgifter

- Jordartsdatabasen 2016, Sveriges Geologiska Undersökning.
- Berggrunds databasen 2016, Sveriges Geologiska Undersökning.
- Historiska kartor och flygbilder, Lantmäteriet.
- Artportalen, Artdatabanken.
- Kulturmiljöregistret, Fornsök, Riksantikvarieämbetet.
- Naturvårdsprogram Boxholms kommun (NVP05601015 och NVP05601003).
- Natur och kulturmiljöer i Östergötland, 1983.
- Lövskogar vid Sommen och Åtvidaberg, 1994.
- Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1. Naturvårdsverket 2012.

Plandel

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet Idebo är att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer knutna till äldre ljusgynnade lövträd, blandlövskogar, ädellövskog, bergbranter med blandskog samt lövängar och ekhagmarker. Syftet är även att bevara, återställa eller nyskapa värdefulla livsmiljöer i form av lundartade lövskogar, halvöppna och luckiga skogar och mosaikmiljöer med gamla lövträd samt naturskogsartade avsnitt. Syftet är att uppnå ett gynnsamt bevarandetillstånd för biologisk mångfald knuten till dessa miljöer. Ett övergripande syfte är även att tillgodose friluftslivets behov av områden för naturupplevelser.

Syftet ska nås genom att inväxande yngre gran avvecklas för att gynna lövträd och säkra att de höga naturvärdena knutna till gamla lövträd består. På så sätt bibehålls en hög lövandel liksom möjligheter för lövträd att föryngras i gläntor. Äldre hamlade träd och vidgreniga eller ljusgynnade naturvärdesträd samt efterföljare till dessa gynnas särskilt genom friställning vid behov. Hamling och veteranisering av träd kan bli aktuellt liksom viss hävd och småskalig markstörning. Återställande av hydrologi kan bli aktuell i dikningspåverkade delar. I och med detta säkras så långt som möjligt naturtyper och substrat för de hotade, sällsynta och hänsynskrävande arterna och därigenom möjligheten för deras fortlevnad. Friluftslivets möjlighet till besök ska underlättas genom att bland annat information om området tillhandahålls.

Disposition och skötsel av mark

Naturreservatet ska skötas med försiktiga åtgärder med syftet att bevara områdets särpräglade natur med dess flora och fauna genom att:

- Vid eventuell avveckling av gran i till exempel 2a förs veden ut för att undvika risk för angrepp av granbarkborre. Vid röjning av mindre träd eller småskaligt manuellt arbete kan fällda träd i rimlig omfattning lämnas kvar som död ved.
- Begränsa och/eller förhindra storskaliga angrepp av granbarkborre genom utplacering av fällor, utläggning av fångstvirke, fällning av angripna granar, rotkapning av vindfällda granar och/eller barkning.
- Vägområdet genom reservatet sköts av väghållaren och reservatsbeslutet medger att vägen både i bredd och höjd uppfyller de standarder som behövs för att passera med timmerbil och liknande. Lutande träd och utstickande grenar kan i förebyggande syfte kapas och placeras i närmaste skogskant.
- Skulle invasiva eller andra, för reservatet, främmande arter bli ett problem sett utifrån naturreservatets syfte kan detta hanteras och bekämpas på lämpligt sätt utifrån rådande kunskapsläge och erfarenheter.
- En registrerad kulturmiljölämning i form av en husgrund från ett gammalt torp finns i reservatet. Det förekommer även en hålväg samt äldre åkerhak. I den händelse ytterligare okända fornlämningar eller kulturlämningar påträffas ska skydd och hänsyn till dessa tillgodoses, samt anmälan till Länsstyrelsens enhet för kulturmiljö göras.

Se vidare under respektive skötselområde.

Skötselområden

Reservatet är indelat i fyra skötselområden inklusive friluftsanordningar;

Figur 1. Karta över skötselområden vid Idebo lövskogar

Skötselområde

- 1 ädellövsog och blandlövsog vid Idebo och Sågen,
- 2 f.d ekhagmarker och lövsog i nordöstra delen av Idebo,
- 3 blandskog vid Bockudden och Koklämman (löv- och barrskog)
- 4 anordningar för friluftslivet och exploaterad mark

Skötselområde 1

Areal: 15,3 hektar

Naturtyp enligt Natura 2000: Taiga 9010, 3,9 hektar, Trädklädd betesmark 7 hektar, ej naturtyp (9900) 4,3 hektar

Målnaturtyp: Taiga 9010, 3,9 hektar, Trädklädd betesmark 7 hektar, Nordlig ädellövsskog (9020) 4,3 hektar

Beskrivning

1a. Norr om vägen ned till ångbåtsbryggan finns en blockig blandlövskog med fuktstråk (delvis klibbalkärr), svagt sluttande ned mot Sommen. Skogen är bitvis naturskogsartad med grova träd av främst asp och björk men även döda eller döende askar och död ved. Det finns ett mindre graninslag som bidrar till skiktning och stambeskuggning. I norra och östra delen är aspen det vanligaste trädslaget, i övrigt finns mycket ädellöv främst ek. Hassel ger karaktär åt skogen. Spridda igenväxningsträd av gran har under 2021 plockats ut längs vägen, i den mån det gick att nå med maskin utan körning i lövskogen. Därmed har risken för ett alltför stort graninslag dämpats på kort sikt.

Västerut längs vägen förbi torpet Sågen finns många vidgreniga ekar och värdefulla brynträd både vid sjöstranden och längs vägen. Längst i nordväst finns en igenväxande torpmiljö (Björkbacken, arbetarbostad för Idebo såg som var bebodd till mitten av 1960-talet) med framför allt ung asp. En liten bergbrant finns där med några ekar och nära vägen finns några döende aplar. Inslaget av ädellövträd ökar ju längre västerut man kommer i 1a. En mindre bäck, som i övre delen är rensningspåverkad, rinner mellan vägen och en stenmur i anslutning till torpmiljön och mynnar i Ideboviken.

Figur 2. Blandlövs skogen i 1a med grova aspar, blockighet och fuktstråk samt litet inslag av gran. Oktober 2019.

Den nordöstligaste delen av 1a (längs vägen mot Koklämviken) utgörs av en öppen mark med flera äldre ädellövträd av framför allt ek där markägaren under år 2021 genomfört en naturvårdshuggning där gran avvecklats och ädellövträden friställts. Träden har en mycket rik lavflora särskilt en grov ask med bland annat almlav och brunskافتad blekspik.

Skötselområdet är som helhet mycket rikt på rödlistade arter både av marksvampar, vedsvampar och lavar och även viktigt för vedinsekter, landsnäckor och fåglar. Signal- och rödlistade arter; hasselticka, kantarellmussling, lundvaxskivling, ängsvaxskivling, toppvaxskivling, igelkottsröksvamp, kandelabersvamp, veckticka, ostticka, rävticka, piskbaronmossa, grov baronmossa, trubbfjädermossa, sårläka, underviol, gammelekslav, parknål, lömsk flugsvamp och lundspindling. På en apellåga vid torplämningen i nordväst växer apelticka och det finns grynig filtlav.

1b. Väster om Idebo ligger en igenvuxen löväng med inslag av hamlingspåverkade träd (lind, ask och någon alm och lönn) och vidgreniga ekar. Många av träden är gamla och hyser en rad rödlistade arter av framför allt lavar, bland annat arter som trivs i öppnare lövskog eller lövhage. Ung uppkommande lind och lönn är också vanlig. Under 2021 har återhamling prövats för ett par av de grova hamlingsträden (lind) som bedömdes kunna klara en åtgärd, men tyvärr har flera grenar dött. Det har även friställts någon grupp av ekar vilket skapat viss luckighet och i någon mån bromsat lång tids igenväxning och ökad slutenhet. Inslaget av gran är mycket litet men ökar mot söder. En ledningsgata går genom området liksom en hålväg (kulturlämning).

Signal- och rödlistade arter; lömsk flugsvamp, lundspindling, rosa skärelav, skuggorangelav, gulvit blekspik, brunskافتad blekspik, gulnål, almlav, blek kraterlav, apelticka, trädporella, trubbfjädermossa, grov baronmossa och piskbaronmossa.

1c. Även detta är en del av lövskogen väster om Idebo och omfattar en blockig ädellövbrant mot sjön. Längst mot söder och sydost finns fuktig lövskog på ömse sidor om vägen. Lövskogen domineras av björk, asp och hassel med inslag av ek, lönn och ask. Självgallring har börjat och skogen är därför viktig för hackspettar och vedlevande insekter. Några små f.d åkerytter finns, se 1940-talets karta. Längst i sydost finns en mindre hyggesyta med lövföryngring efter att en del granar avvecklats. I området finns en rik flora av marksvampar. Signal- och rödlistade arter; lundspindling, lömsk flugsvamp, toppvaxskivling, ängsvaxskivling, gul vaxskivling, rävticka, hasselticka, underviol, sårläka, västlig hakmossa och kandelabersvamp.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Lövskog eller lövhagar som med tiden kan variera i sammansättning. Området utgörs långsiktigt av en ädellövrik lövskog (större delen av 1a norr om vägen) eller luckig lövhagmark som med fördel kan betas. I delar finns ett underskikt av hassel. Kontinuitet av hamlade träd i ljusöppna gläntor förekommer.
- I östra halvan av 1a och i viss mån i 1c finns även ett litet inslag av gran på cirka 5-10%. Glest spridda, eller mindre grupper av, vidgreniga granar kan förekomma.
- Området har en varierad åldersstruktur med stort inslag av gamla träd, döda träd samt lågor. Vidgreniga och solbelysta träd av tall, asp och ek och övriga ädellövträd förekommer och den döda veden har olika grad av beskuggning.
- Arter knutna till den lövrika skogsmiljön och lövhagmarken eller i framtiden till de gamla lövträden och den döda veden kommer på lång sikt gynnas och öka i sin utbredning eller populationsstorlek.

- Typiska arter av fåglar, mossor, lavar, svampar och kärlväxter förekommer liksom en rik insektsfauna.
- Husgrunden vid Björkbacken och området kring denna är fri från igenväxning.

Åtgärder för att nå bevarandemål och gynnsamt tillstånd

-Större delen av de granplantor som etableras rycks upp eller röjs cirka var 5:e år. Ett litet graninslag på cirka 5–10% av trädvolymen, i främst östra 1a och i 1c, får vara kvar för skugga och fukthållande effekt.

-Ekar och andra vidgreniga eller ljusgynnade naturvärdesträd (till exempel hamlingsträd) liksom utvalda efterträdare till dessa friställs från trängande träd, det gäller främst längs vägen utmed sjön men även i 1b som kan återfå en luckig, mosaikartad struktur. Om möjligt införs bete, i första hand i 1b. Även positivt med bete i nordöstra delen av 1a men annars röjning när behov uppstår för att upprätthålla den ljusöppna miljön. Körning sker med stor försiktighet och kulturvägar, rösen mm ska markeras i förväg. Den ved som bildas vid åtgärden lämnas i första hand kvar inom reservatet. Veden placeras inte i delar lämpliga för bete. Vid åtgärd lämnas cirka 3–5 högar med ris per hektar kvar i området, i olika lägen. Om det blir svårhanterligt stora mängder ved kan en del föras ut ur området.

-Avvakta med ytterligare åtgärder av de äldre hamlade träden tills resultatet av friställning kan utvärderas. Kronavlastning kan eventuellt bli aktuellt längre fram. Rotskott som utvecklats på sydsidan kan behöva begränsas genom hamling för att inte skugga hamlingsträden för mycket. Nyhamla mindre grupper av efterträdare och skapa luckor kring dessa. Även om hamlingskontinuitet inte kan upprätthållas fyller det en funktion.

-Väghållaren håller vägområdet framkomligt i både bredd och höjd genom att vid behov (ibland även i förebyggande syfte) fälla exempelvis lutande träd eller utväxande grenar och lägga dessa i närmaste skogskant.

-Husgrunden och området kring denna hålls fri från igenväxning. Bäckmiljön intill kan restaureras men stenvallen får inte påverkas av detta. Övriga synliga äldre vägsträckor hålls röjda och synliga.

Skötselområde 2

Areal: 6,4 hektar

Naturtyp enligt Natura 2000: Taiga 9010, 1,5 hektar. Nordlig ädellövskog 9020, 1,2 hektar. Trädklädd betesmark 9070, 2,9 hektar. Icke natura skog 9900, 0,8 hektar.

Målnaturtyp: Taiga 9010, 1,8 hektar. Nordlig ädellövskog 9020, 1,2 hektar. Trädklädd betesmark 9070, 3,4 hektar.

Beskrivning

2a. Den södra delen är en genomgallrad, ganska gles granplantering cirka 60 år med 15% lövinslag av bland annat björk och ek. Uppåt sluttningen finns en blockrik lindbrant med inslag av ek, alm, ask med flera trädslag. Mellan den blockrika branten och ett litet flöde som rinner ned för sluttningen finns några äldre hamlade träd. Längst i norr står ett mindre granbestånd kvar, ett halvt hektar och i åldern 35 år.

2b. En lövhage/ekhage eller f.d ängsmark med ett flertal vidgreniga ekar och en del hamlingspåverkade träd, främst ask. Björk är ett vanligt inslag liksom lite asp och tall. Under 2021 gjordes en restaurerande huggning då främst gran togs ut, sannolikt fanns innan åtgärd cirka 30% av volymen som gran. Gammelträden växer tätast i den norra halvan där det även finns hässlen. Träden hyser en artrik lavflora med arter som trivs bäst i halvslutna miljöer men för trädens långsiktiga mående bör troligen en halvöppen miljö eftersträvas.

Signal- och rödlistade arter; blek kraterlav, almlav, parknål, brunskaftad blekspik, gulnål, hjälmbrösklav. Hasselticka, kantarellmussling och kandelabersvamp. Området utgör en viktig miljö för vedlevande arter och hackspettar.

2c. Mot sydost finns en fortsatt igenväxt del kvar med cirka 60% löv och 40% barr. Här finns få eller inga vidgreniga ekar. Av lövet är cirka hälften björk. Såväl barr- som lövträd har ett värde i blandskogskaraktären även om barrträden inte ska tillåtas ta över. Mellan 2b och 2c finns ett drag som kommer från sumpskogen i 2c.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Lövskog eller lövhagmark som med tiden kan variera i sammansättning. Delar av området har karaktär av ekhagmark, med eller utan hävd, med gräsmarksgläntor. Andra delar är blockrika och sluttande, de utgörs långsiktigt av blandlövskog (lind, ek, asp, björk mm) och i delar ett underskikt av hassel. Glest spridda, eller mindre grupper av, vidgreniga granar kan förekomma. Kontinuitet av hamlade träd i ljusöppna gläntor förekommer.
- Området har en varierad åldersstruktur med stort inslag av gamla träd, döda träd samt lågor. Vidgreniga och solbelysta träd av tall, asp och ek och övriga ädellövträd förekommer och den döda veden har olika grad av beskuggning.
- Arter knutna till den lövrika skogsmiljön och lövhagmarken eller i framtiden till de gamla lövträden och den döda veden kommer på lång sikt gynnas och öka i sin utbredning eller populationsstorlek.
- Typiska arter av fåglar, mossor, lavar, svampar och kärlväxter förekommer liksom en rik insektsfauna.
- 2c har med tiden en mer orörd karaktär som en lövrik blandskog men med friställda vidgreniga träd om sådana förekommer.

Åtgärder för att nå bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Granen i 2a avvecklas i en omgång (drygt 600 kbm) och lövföryngring släpps upp. Större träd, i första hand ekarna, hålls friställda i gläntor. Brunnar huggs upp kring äldre träd med spår av hamling. Nyhamla trädgrupper i några gläntor. I de mer blockiga partierna lämnas trädskiktet orört och får utvecklas mer mot naturskogskaraktär. Eventuell granföryngring röjs bort.
- ”Idebo ekhage” (2b) har åtgärdats av markägaren med frihuggningsmedel som stöd under 2021. Gräsmarksgläntor kan gynnas inför eventuell möjlighet till bete genom att ris samlas i högar.
- Bete är positivt om det skulle vara möjligt, i andra hand hålls större gläntor fria från sly med minst vartannat års röjning. I mindre gläntor och kanter kan lövträd släppas upp som framtidsträd/ersättningsträd.

- 2c, friställning av ljusgynnade träd i övergången till 2b. En viss luckighet kan behållas genom att ungt barr som tränger lövträd hålls efter så att en fortsatt lövdominans (barr-/lövträd 60/40) behålls. Återställ hydrologi.

Figur 3. Granbestånd med inslag av ekar, södra delen av 2a. Gran avvecklas.

Figur 4. Blockslutningen i 2a (fd strandzon) med ek och lind.

Figur 5. Idebo ekhage 2b som huggits ur på gran under 2021.

Skötselområde 3

Areal: 15 hektar

Naturtyp enligt Natura 2000: Taiga 9010, 6,5 hektar. Nordlig ädellövskog 9020, 7,7 hektar. Ädellövbranter 9180, 0,8 hektar.

Målnaturtyp: Taiga 9010, 6,5 hektar. Nordlig ädellövskog 9020, 7,7 hektar. Ädellövbranter 9180, 0,8 hektar.

Beskrivning

De östvända bergbranterna på västra sidan om Bockudden är en mycket artrik miljö, generellt med mer skuggföredragande arter än i delområde 1–2. Här finns högst upp bergklintar med barrskog som har hållmarksinslag ("3a") där det även förekommer senvuxna "krattekar" och andra lövträd samt gott om enbuskar i en ljus, gläntig miljö.

Nedanför branterna tar ädellövrik blandskog vid där ett avsnitt med bland annat mycket lönn med mossiga stammar karaktäriseras som ädellövbrant ("3b" med naturtypsklass 9180).

Sluttningens nedre delar ("3c") har än större lövrikedom med uppåt 70% lövträd varav 10–20% är ek. Längs dalbotten finns en ca 50-årig björkdominerad lövskog på svagt dikad mark ("3d"). Beståndet ligger inklämt mellan gränsen i öster och den lövrika skogen längs bergroten i väster. Delområdet kommer på kort sikt kunna utveckla höga värden för vedlevande insekter och hackspettar. Bland annat har åtgärdsprogramarten violgubbe en av två kända aktuella förekomster i länet här, liksom den starkt hotade grå taggsvampen. Här finns även filtad taggsvamp och den starkt minskande grynlaven på ett par träd.

Övriga signal- och rödlistade arter; lunglav, grynslav, olivbrun gyttelav, filtad taggsvamp, violgubbe, igelkottsröksvamp, barrfagerspindling, strimmig lökspindling, kandelabersvamp, granrotpindling, apelticka, vedtrappmossa, västlig njurlav, luddlav, bårdlav, grov fjädermossa, fjädermossa, vit vedfingersvamp, veckticka, stor knopplav, blyertslav, grå taggsvamp, grangräticka, skarp dropptaggsvamp och zontaggsvamp.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Vid Bockudden finns såväl barr- som lövskogsmiljöer och blandskog däremellan. Bergbranter, hållmarker och bördiga bergrötter präglar området som med tiden kan variera i sammansättning. Det finns även gran som dock inte bör öka i andel utan utgöra runt 30% av skogsvolymen.
- Skogen har en varierad åldersstruktur med stort inslag av gamla träd, döda träd samt lågor.
- Arter knutna till den lövrika skogsmiljön eller i framtiden till de gamla lövträden och den döda veden kommer på lång sikt gynnas och öka i sin utbredning eller populationsstorlek.
- Vidgreniga och solbelysta träd av tall, asp och ek och övriga ädellövträd förekommer liksom död ved i olika grad av beskuggning.
- Glest spridda, eller mindre grupper av, vidgreniga granar kan förekomma.
- Typiska arter av fåglar, mossor, lavar, svampar och kärlväxter förekommer liksom en rik insektsfauna.

Åtgärder

- Undvik att gran ökar på lövträdens bekostnad genom att bland annat rycka små granplantor eller friställa värdefulla grupper av t ex asp eller ek. Låt en del undertryckt klen gran stå kvar då dessa redan kan ha hög ålder (ibland 100–120 år) och de kan bli värdefulla framtidsträd med svampflora knuten till sig.
- 3a lämnas i huvudsak orört om inte enstaka träd behöver frihuggas.
- Återställ hydrologin i sumpskogen 3d och friställ ekar.

Skötselområde 4, Anordningar för friluftslivet

Beskrivning

Vid Idebo finns en ångbåtsbrygga som anlöps sommartid, där finns även rastbord och möjlighet att parkera. Nedanför torpet Sågen finns en sjöbod och en utstickande udde med vid utsikt. Utöver denna tillgänglighet planeras få anordningar för friluftslivet.

Bevarandemål

Idebo är tillgängligt för besökare via Aspenäsvägen med parkeringsmöjlighet, rastbord samt skylt vid ångbåtsbryggan.

Åtgärder

Reservatsskylt och i samarbete med markägaren och huvudmannen för ångbåten Boxholm II ev ytterligare åtgärder vid ångbåtsbryggan. Tillgänglighet och viss röjning/öppethållande vid båthuset intill Sågen, i samråd med fastighetsägaren vid Sågen.

Figur 6. 3a den södra tallhöjden har en enbuksrik gles skog av närmast gammaldags betad karaktär med delvis gammal tall samt i kanterna senvuxna ekar.

Figur 7. 3c nedre delen av bergbranten med lövrik skog (60–80% löv) bland annat gammal asp, lind samt ett graninslag som är värdefullt men inte bör öka på lövträdens bekostnad.

Figur 8. Delar av 3c är rik på död ved och har ett stort inslag av bland annat ek.

Figur 9. Utsikt från Bockuddens branter i nordväst i riktning söder-sydost mot Idebo.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

I tabell 3 har ett underlag sammanställts som ett stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder. De ekonomiska resurserna utgör en begränsande faktor för verksamheten, vilket innebär att förvaltaren måste prioritera mellan åtgärder i länets alla reservat. Prioritet är indelat i 1 till 3, utifrån hur viktigt det är att genomföra för att nå bevarandemålen.

Skötselåtgärd	Skötselområde	När	Prioritet
Friställning av vidgreniga eller ljusgynnade träd.	Samtliga men i liten eller ev ingen omfattning i 2c, 3a, 3b, 3d		1
Behåll eller skapa gläntor ev med viss gräsmarksflora genom friställning av ekar, ev samla ihop eller omflytta delar av död ved.	1b, 2b		1
Röjning av gräsmarksgläntor alternativt bete.	1b, 2b ev flera		2
Avveckla cirka 600 kubikmeter gran i 2a.	2a	2025–2028	2
Håll efter föryngrande gran men lämna flertal gamla undertryckta.	1, 2a, 2b, 3b, 3c, 3d		1
Röjning av kulturlämningar inklusive äldre vägsträckor.	1 eller om behov uppstår	Vid behov	1
Skylt/information.	Ångbåtsbrygga, i samarbete med markägaren.	2025	1
Inventeringar. Ökad kunskap om artgrupper som påverkas eller kan påverkas av skötselåtgärder.	Förslagsvis inventering av vedlevande arter, fåglar, trädlevande lavar	Påbörjas helst omgående då skötselåtgärder redan inletts.	1–2

Jakt

Jakt är tillåten inom hela reservatet. Vid jakt får jakthund användas. Fyrhjuling eller annat liknande mindre fordon får användas med stor försiktighet vid uttransport av fällt vilt. Markskador på grund av körning ska undvikas.

Utmärkning av reservatets gräns

Utmärkning av reservatsgränsen är utförd av naturvårdsförvaltaren enligt Naturvårdsverkets anvisningar. Gränsen mättes av Skogsstyrelsen år 2024.

Tillsyn

Länsstyrelsen är ansvarig för tillsyn av reservatet.

Dokumentation och uppföljning

Uppföljning av skyddade områden är nödvändigt för att effektivisera och förbättra naturvårdsarbetet i skyddade områden. Uppföljning i skyddade områden ska alltid vara kopplad till syftet med det skyddade området. Uppföljningen ska ligga till grund för revidering av skötselplanen.

Inventeringar

Se tabell 3.

Uppföljning

Uppföljning av bevarandemål

Uppföljningen ska ske enligt en för reservatet beslutad uppföljningsplan som anger målindikatorer, tröskelvärden och metodik kopplade till bevarandemålen för olika naturtyper i denna skötselplan. Precisering ska ske i databasen Skötsel-DOS.

Uppföljningsplanen ska hållas uppdaterad av Länsstyrelsen. Uppföljningsplanen ska ha sin utgångspunkt i den regionala uppföljningsplanen för Östergötland.

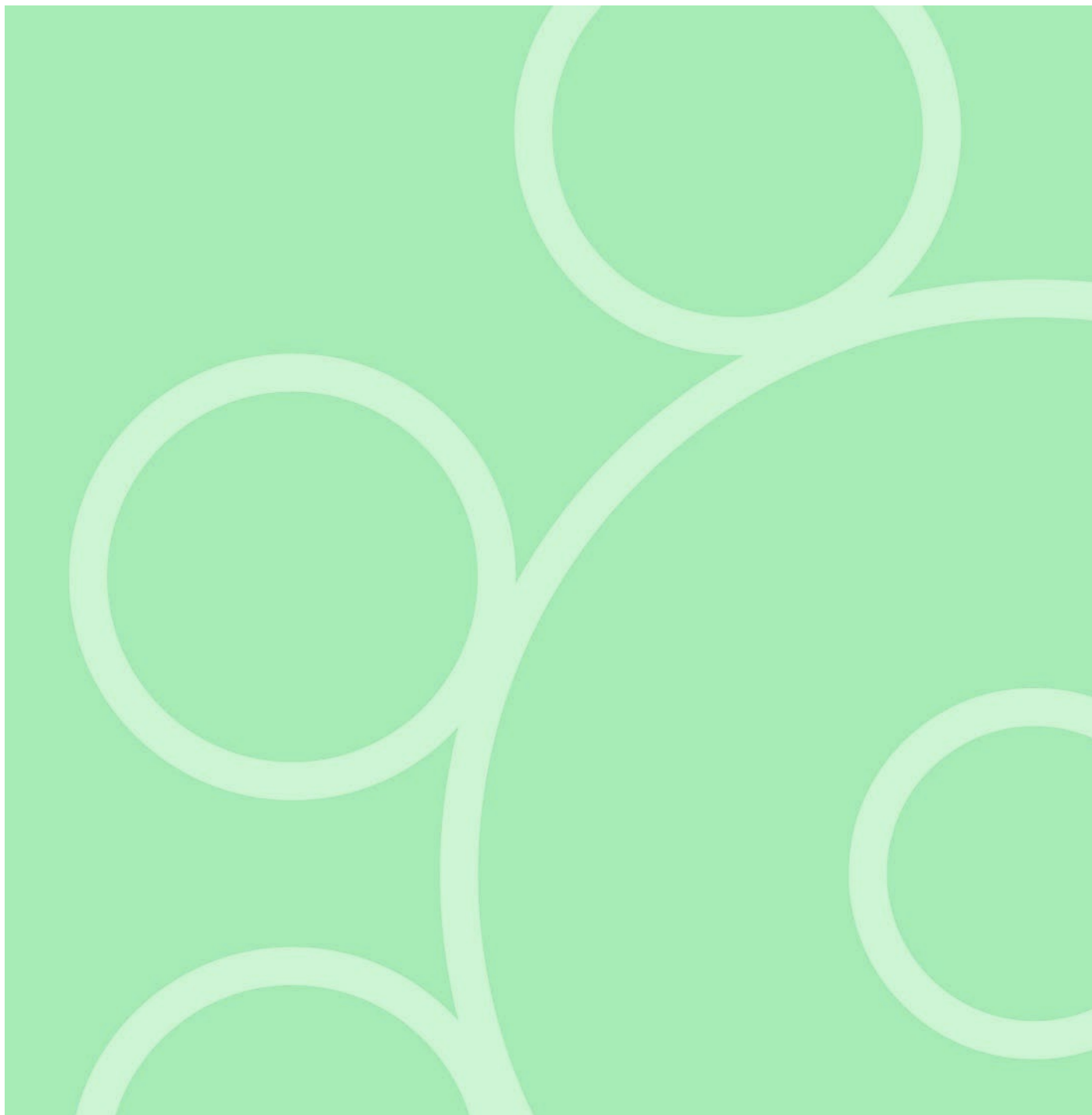
Dokumentation av skötselåtgärder

Alla skötselåtgärder som utförs inom naturreservatet ska dokumenteras skriftligt. Mer omfattande åtgärder ska även fotodokumenteras. I dokumentationen ska framgå vilka åtgärder som genomförts och när de genomfördes, samt vem som utförde åtgärden. Strukturella beståndsförändringar efter storskaliga störningar ska alltid följas upp.

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Alla i planen redovisade åtgärder bekostas av offentliga medel. Även andra finansiärer, exempelvis fonder eller stiftelser, kan bli aktuella. Dessa medel ska i så fall administreras av Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen skapar samhällsnytta genom rådgivning, samordning, tillstånd, tillsyn, prövning, stöd och bidrag. Vi skyddar miljön, ser till att viktiga natur- och kulturvärden bevaras och skapar förutsättningar för att utveckla landsbygden och näringslivet i länet. Vi har även samhällsviktiga uppdrag inom bland annat krisberedskap, sociala frågor, djurskydd och samhällsplanering. På så sätt bidrar vi till Länsstyrelsens vision om ett livskraftigt Östergötland

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND